

POKOJ A DOBRO

KATOLÍCKY ČASOPIS
FARNOSTI MARKUŠOVCE

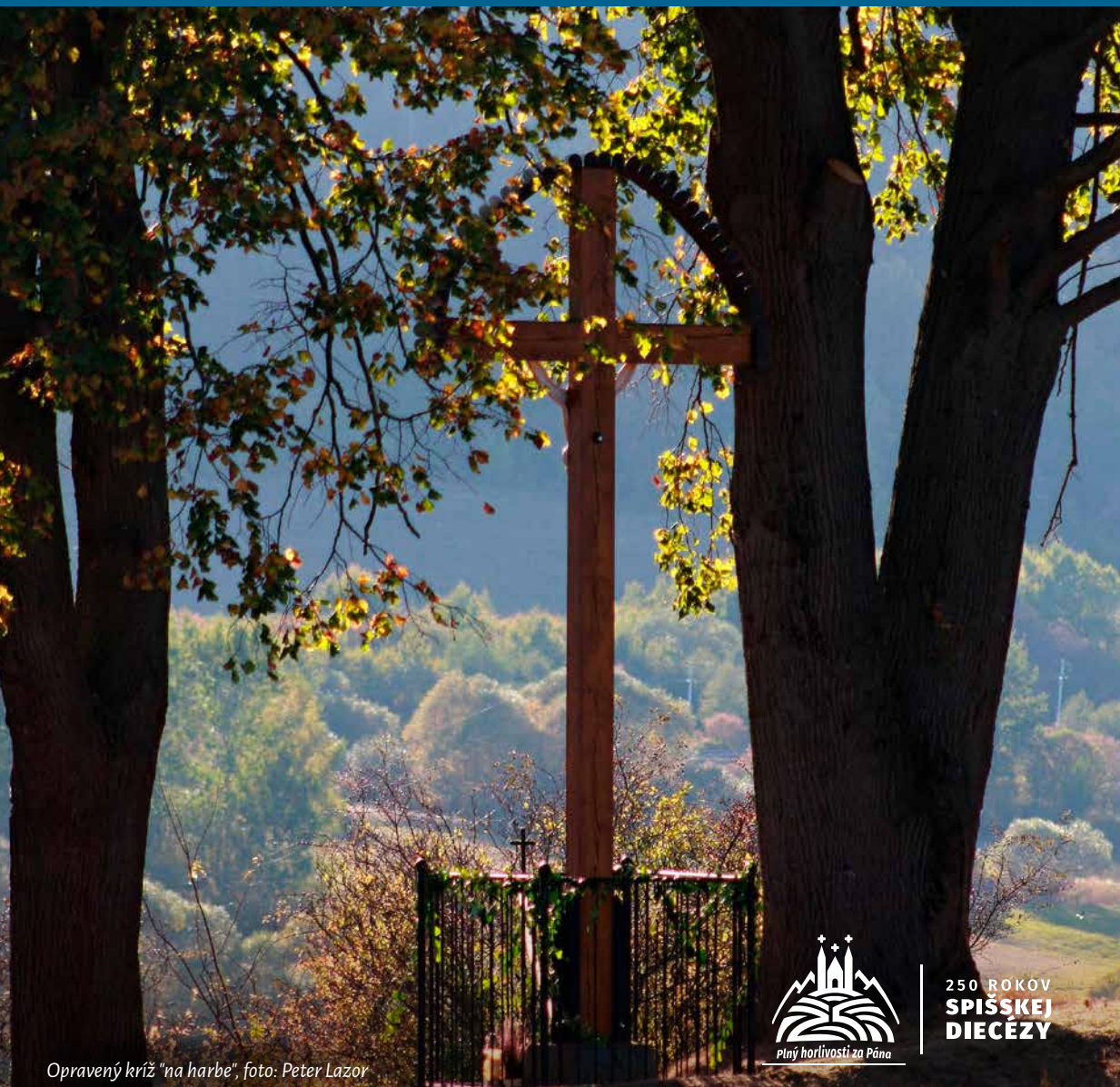
04

2026

OKTÓBER

28. ROČNÍK

ZALOŽENÉ 1999

Opravený kríž "na harbe", foto: Peter Lazor

250 ROKOV
SPIŠSKEJ
DIECÉZY

05 | Začínať nanovo

10 | 800. výročie

24 | Jubileum Spišskej diecézy

EDITORIÁL

MILÍ ČITATELIA!

Máme za sebou veľmi bohaté a pestré uplynulé obdobie v našej farnosti. Bolo naplnené väčšími aj menšími aktivitami, ale aj zmenami.

Koniec školského roka sa niesol v znamení **Dňa farnosti** na Teplicke, kde bola okrem iného výborná príležitosť spoločne sa rozlúčiť s našimi oboma kňazmi. V minulom vydaní časopisu sme o tom podrobne informovali, dodatočne vám z neho prinášame fotoreportáž.

Začiatkom júla 2026 sme privítali **nových kňazov**, ktorí sú poverení pastoraáciou v našej farnosti. Na stránkach časopisu si o nich môžete prečítať krátke profily.

Prelom leta a jesene už tradične patrí **odpustovým slávnostiam** v našich troch obciach. Každá má svoje špecifiká, ktoré sú obohatením pre ostatných. Poďakovanie patrí všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom pričínili o ich prípravu.

August a október sú spojené so **sv. Františkom**. Tentokrát výnimočne s **800. výročím**. 2. augusta slávnosť Porciunkuly, malej kaplnky zasvätenej Panne Márii Anjelskej, v ktorej sv. František dostal znamenie, aby „opravil dom Pána“. A 4. októbra zase výročie prechodu tohto svätca do večnosti, tzv. tranzitus.

Azda najvýznamnejšou udalosťou našej farnosti bola slávnosť jubilejného roka – **250. výročia Spišskej diecézy**.

Keď sa obzrieme za letom, bolo vrchovato naplnené hodnotami. Dúfame, že ste dokázali načerpať a nechať sa obohatiť aspoň kúsok pokojom, dobrom a krásou týchto udalostí. Pokúsili sme sa vám ich sprostredkovať textom aj fotomateriálom.

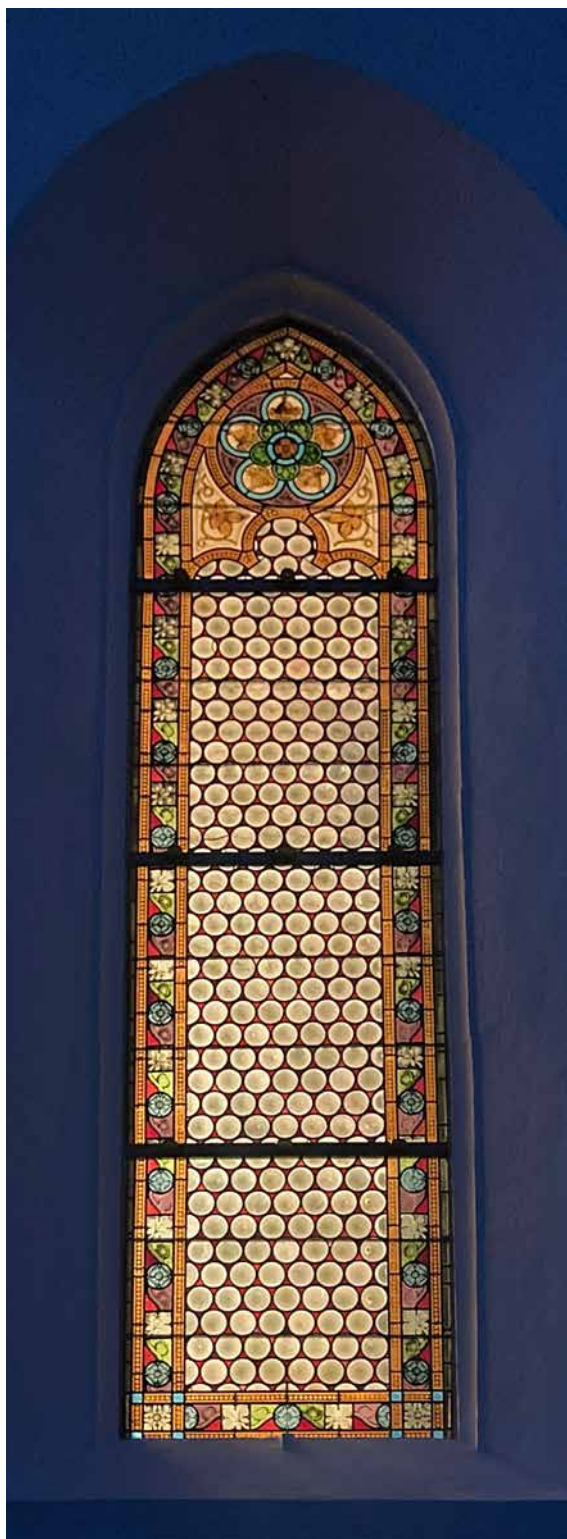
Tešíme sa na výzvy, ktoré nás spolu s novými kňazmi čakajú.

Pax et bonum!

MONIKA HODNICKÁ |
ŠÉFREDAKTORKA

monika.hodnicka@gmail.com

Okenná vitráž v markušovskom kostole. Foto: Peter Lazor

NA CESTE DO HLBÍN

4. časť

V minulom článku našej série, ktorá nás vedie do hlbín nášho srdca, sme si spomenuli ústredný prvok zdravého duchovného života – **poznanie svojej identity Božieho dieťaťa**. Otázka identity sa silno objavuje aj v psychológii. Teologická identita „som Božie dieťa“ a psychologická otázka „*kto som?*“ sa dotýkajú toho istého človeka, no hovoria o ňom z odlišných perspektív.

Diabol – otec lži – sa usiluje narušiť našu identitu a prostredníctvom falošných predstáv o nás samých nás odviesť od pravdy a dôvery v Boha. Človek si môže vytvoriť „falošnú identitu“ tým, že začne svoju hodnotu a obraz o sebe stavať na niečom inom než na tom, kým skutočne je. Ak nevieme, kým sme, strácame sa. Niekedy sa naša falošná identita stane našou súčasťou natoľko, že si to už ani neuvedomujeme. V dôsledku toho môže prichádzať strach, precitlivenosť na reakcie druhých, majetníckosť, manipulatívnosť, presadzovanie vlastných záujmov, pôžitkárstvo či potreba odlíšiť sa od ostatných.

Ježišova vlastná rodina mala očakávanie, že bude tesárom. Sklamal ľudí, s ktorými vyrástol v Nazarete, a keď im odhalil, kým skutočne je ako Mesiáš, chceli ho zhodiť zo svahu. Sklamal i svojich najbližších priateľov, dvanástich učeníkov. Tí mali vytvorenú vlastnú predstavu o tom, akým Mesiášom by mal byť, a ich predstava určite nezahŕňala potupnú smrť. Sklamal aj celé zástupy, ktoré túžili po pozemskom Mesiášovi, ktorý by ich nakŕmil, vyriešil ich problémy a porazil Rimanov. Zdá sa, že takmer každý od Ježiša niečo očakával a chcel mu vnútiť akúsi falošnú identitu. Tým, že bol sám sebou a zostal verný svojmu poslaniu, sklamal mnohých ľudí. Aj na nás je vyvíjaný veľký tlak, aby sme žili život, ktorý žiť nemáme. Stojí proti nám mocný vplyv dedičstva predchádzajúcich generácií. Žiť verne svojmu pravému ja v Kristovi je však jednou z najväčších úloh nášho života.

Tento proces rastu vo vernosti nášmu pravému ja sa dá opísať slovom **diferenciácia**. S týmto pojmom prišiel psychiater Murray Bowen, zakladateľ teórie rodinných systémov. Diferenciácia je schopnosť človeka určiť si svoje životné ciele a hodnoty bez ohľadu na

tlak zo strany ostatných. Pri diferenciácii sa kladie dôraz na schopnosť jasne myslieť. Popri uvedomovaní si svojich pocitov je to ďalší spôsob, ako spoznávať seba samého. Zahŕňa v sebe aj schopnosť držať sa toho, kým sme a kým nie sme. Miera, do akej sme schopní vyjadriť svoje hodnoty a ciele a pritom odhliadnuť od tlaku okolia, zatiaľ čo zostávame v blízkosti ľudí, ktorí sú pre nás dôležití, pomáha určovať úroveň našej diferenciácie. Ľudia s vysokou mierou diferenciácie majú vlastné presvedčenia, názory, ciele a hodnoty, ktoré nie sú založené na tlaku okolia. Môžu si slobodne vybrať, čo chcú, bez toho, aby nad nimi visela hrozba nesúhlasu ostatných. Intenzita pocitov, vysoký stres alebo úzkosť, ktorú prejavujú ostatní, ich neparalyzujú a nebránia im myslieť racionálne. V praxi to znamená: **nemusím s tebou súhlasiť a ty nemusíš súhlasiť so mnou, no napriek tomu môžeme mať dobrý vzťah. Nemusím sa od teba odťahovať, odmietať ťa, vyhýbať sa ti ani ťa kritizovať, aby som potvrdil svoj postoj. Môžem byť sám sebou, aj keď nemáme rovnaký názor.**

Nie sme zvyknutí byť sami sebou, a to až do takej miery, že sa môže zdať nemožné, kde treba začať. Cesta do tvojho vnútra si vyžaduje, aby si nasledoval Boha do neznáma a vstúpil s ním do vzťahu, ktorý môže obrátiť tvoj doterajší duchovný život naruby. Boh nás pozýva, aby sme odstránili falošné vrstvy, ktoré si na seba navliekame. Táto cesta je spočiatku veľmi náročná. Niekedy na nás i na naše okolie doliehajú ťažkosti, ktoré sa snažia zadusiť naše rastúce semienka. No Duch Svätý bol zoslaný, aby nás posilnil, a my sme vďaka nemu mohli byť slobodní, a tak sa stať takými, akými v Kristovi naozaj sme. Ako teda odstrániť naše falošné ja a umožniť, aby sa v nás rozvinulo to pravé ja?

AKTUÁLNA TÉMA

Tu sú štyri praktické pravdy, ktoré nám môžu pomôcť v tejto premene.

1. Počas osobnej modlitby venuj pozornosť svojmu vnútru

Existuje enormné množstvo vecí, ktoré nás rozptyľujú a bránia nám načúvať svojim pocitom, túžbam, snom, tomu, čo máme a čo nemáme radi. Mnohí ľudia okolo nás by nás chceli opraviť, zachrániť, poradiť nám a nastaviť nás tak, aby sme sa stali ľuďmi podľa ich predstáv. Ak chceme načúvať Bohu, potrebujeme byť sami. Potrebujeme si dovoliť naplno prežívať svoje pocity a necenzurovať ich.

2. Nájdi si dôveryhodných spoločníkov

Nie je veľa ľudí, ktorým sa podarilo zbaviť nánosov svojej falošnej identity bez toho, aby pri sebe mali niekoľko zreých ľudí, ktorým mohli dôverovať a veriť, že im v tomto procese pomôžu. Keď hovoríme o emočnej a duchovnej zrelosti, máme na mysli radikálnu zmenu, ktorá sa udeje v jadre našej bytosti. Tejto kľúčovej zmene však často bráni naša nezlomná tvrdohlavosť, ktorá je nenápadná, ale môže byť hlbšia, než si myslíme. Nebezpečenstvo života v sebaklame je také veľké, že bez zreých spoločníkov sa veľmi ľahko môžeme ocitnúť v pasci ilúzií. Medzi našich dôverných spoločníkov môžu patriť priatelia, ktorí sú duchovne zrelší ako my, rôzni kresťanskí kouči, mentori, osoby poskytujúce duchovné vedenie, poradcovia, manželskí partneri, spovedníci, lídri spoločenstiev a pod. Možno si teraz hovoríš: „*Nemám človeka, ktorý by touto cestou mohol so mnou prejsť.*“ Ak je to tak, modli sa. Požiadať Boha, aby ti do tohto životného obdobia poslal svojich ľudí. Dovoľ mu, aby ťa prekvapil.

3. Opusti pohodlné miesta

Umierať svojmu falošnému ja a stať sa tým, kým skutočne si, môže byť naozaj náročné. Pre niekoho je ťažké prijímať pochvalu alebo naopak niekoho pochváliť. Iní ľudia sa boja konfliktov takmer ako smrti. Sú aj ľudia, ktorí nikdy nikoho nepožiadajú o pomoc, pretože to považujú za osobné zlyhanie. Alebo takí, ktorí nemôžu ani pomyslieť na to, že by nesúhlasili s názorom niekoho blízkeho. Z začať robiť veci inak je najmä na začiatku veľmi zvláštne, ale zároveň veľmi potrebné.

4. Modli sa za odvahu

Zmena je vždy spojená s určitou reakciou nášho okolia. Ak sa vzdáme starých spôsobov správania a života, môže to vyvolať určité dôsledky. Niektorí od nás bude chcieť, aby sme sa znova stali tým, kým sme boli predtým. Murray Bowen, ktorý prišiel s pojmom diferenciácia, zdôrazňuje jednu zaujímavú skutočnosť. V rodinách sa často deje to, že ak jeden člen rodiny dospeje a zvýši svoju úroveň diferenciácie, stretáva sa so silným odporom. Podľa neho môže reakciu najbližších vyvolať aj malý rast. Ak sa niekto zmení a priblíži sa viac k tomu, kým je v Kristovi, niekoľko ľudí v jeho okolí sa môže nahnevať. Ale aj tak sa neprestávajme meniť. Ochotne znášajme nepohodlie, ktoré je pre rast také potrebné. Modlime sa o silu Ducha Svätého, aby sme dokázali pokračovať. Niekedy to bude výzva, ktorá sa dotkne hlbokých koreňov, ktoré sme zdedili po predchádzajúcich generáciách. A tak môžeme očakávať, že vyvoláme naozaj hlboké emócie!

Spoznať samého seba, aby si mohol poznať Boha, je dobrodružstvom na celý život. Práve si spravil prvé kroky k emočnej a duchovnej zrelosti.

„*Keď nájdeš dvere svojho srdca, pochopíš, že sú to dvere Božieho kráľovstva.*“ Ján Zlatoústý

PETRA KLUČÁROVÁ

Spracované podľa: *Cesta k emočnej a duchovnej zrelosti*, Peter Scazzero

Foto: Peter Lazor

ROZHOVORY

ZAČÍNAŤ NA NOVO MÔŽE BYŤ VEĽKÝM PRÍNOSOM

Markušovce sa od júla 2026 stávajú siedmym pôsobiskom nášho nového farára **Milana Prídavka** a tretím pre farského vikára **Šimona Bocka**. Začali sme nové obdobie a vyprosujeme si, aby sme boli vnímaví a všimli si, čím sa môžeme vzájomne obohatiť.

Aby sme si boli navzájom darom.

**Farár
Mgr. Milan
Prídavok**

nie je nováčikom v tomto regióne, pretože jeho druhá (po len dvojmesačnom začiatku v rodnom Ružomberku) „kaplánka“ bola

v neďalekej Spišskej Novej Vsi. A hoci Orava, kde tiež pôsobil 18 rokov, je iné prostredie – ako sám tvrdí, všade sú rôzni ľudia a všetkým sa chce venovať. Pán farár azda ako prvých zaujal miništrantov, pretože je nielen fanúšikom športu, ale zároveň aj aktívnym hokejovým hráčom, brankárom. Aktívne pôsobí v hokejovom tíme kňazov Spišskej diecézy, s ktorým sa zúčastňuje aj celoslovenských charitatívnych turnajov. Mladých chlapcov to oslovuje. Práve pri športe môže byť pre nich príkladom. Potvrdzuje to aj jeho vyjadrenie: „*Nerád hovorím o sebe, najlepšie je svedčiť vlastným životom.*“ Veľa toho nenahovorí, radšej koná. Niet divu, že na svojom primičnom obrázku si vybral citát od Alberta Einsteina: „*Len život, ktorý žijeme pre druhých, stojí za to.*“ Vo voľnom čase sa tiež venuje čítaniu. Zaujíma ho história a spoločenské témy.

Keď sú vo farnosti dvaja kňazi, každý z nich môže osloviť inú skupinu ľudí alebo jednotlivcov. Preto je nielen dobré, ale dokonca pre nás aj darom, mať až dvoch kňazov. Treba si to v dobe klesajúceho počtu nových seminaristov naozaj vážiť.

**Farský vikár
Mgr. Šimon
Bocko**

hneď na úvod zaujal svojou tichou prítomnosťou. Pri otázke, aké má od našej farnosti očakávania, odpovedal celkom jednoznačne: „*Nemám očakávania,*

skôr sa nechávam prekvapovať.“ Týmto vyjadrením nám ponúka žiť naplno prítomnú chvíľu, samozrejme, s Bohom. Viacerým z nás neušlo pozornosti, že pri príchode do našej farnosti nechal v kostole na stolíku svoje primičné obrázky, na ktorých bol zobrazený sv. Michal Archanjel. Aké príznačné... A na druhej strane verš Žalmu 91,11: „*Svojim anjelom dá príkaz o tebe*“ (... aby ťa strážili na všetkých твоich cestách). Výber kňazského motta trochu napovedá o jeho uvažovaní nad svojím povolaním. Zo spoločného rozprávania sme sa tiež dozvedeli, že rád rozjíma nad múdrosťou púštnych otcov. Nadväzujú na to sa na predchádzajúcom pôsobisku venoval spolu s farníkmi spoločnému čítaniu Svätého písma pod názvom Lectio divina. Veríme, že táto iniciatíva osloví aj dosť vnímavých ľudí v našej farnosti.

Každý kňaz dostal do vienka nejaké dary a schopnosti. Určite ich budeme postupne u oboch z nich spoznávať. Aby svoje talenty vedeli naplno rozvinúť, potrebujú našu podporu, spoluprácu a pochopenie. Spoločne si želajme, aby sme vytvorili pekné a požehnané spoločenstvo putujúcej Cirkvi.

MONIKA HODNICKÁ, ADRIANA LAZOROVÁ |

Foto: Pavol Zmuda

AKTUÁLNA TÉMA

VRÁŤME SA SPÄŤ K RUŽENCU

Mesiacektóber je okrem iného mariánskym mesiacom, kedy viac berieme do svojich rúk ruženec. Je to modlitba pôvodne jednoduchých ľudí. V minulosti aj tí, ktorí nevedeli čítať, písať, vedeli sa modliť túto krásnu modlitbu. Dnes, pre opakovanie sa tých najzákladnejších modlitieb, je to modlitba mnohými zavrhaná a nepochopená. Ale ako to, že v minulosti títo jednoduchí nevzdelaní ľudia boli tak rozumní aj v náboženských veciach?!

Modlitba ruženca je modlitbou, pri ktorej rozjímame, rozmyšľame o živote pána Ježiša i jeho matky Panny Márie. Máme štyri ružence a v každom z nich päť desiatkov. V každom z nich je opísaná časť Ježišovho života, nad ktorou sme pozvaní sa pozastaviť a zamyslieť. Mnohí si nevedia nájsť čas zobrať Písmo do ruky a čítať, tam nad tým uvažovať. Ruženec je modlitba, ktorú sa môžeme modliť počas cesty autom, cez prechádzky, v záhrade, pri nejakej manuálnej činnosti (aj s pomocou nahrávky). Dá sa modliť v spoločenstve aj o samote. Pomocou rozjímania v knižke či na internete. A navyše bez okuliarov. Máme toľko možností. Ako často ich využívame? Objavujeme bohatstvo tejto modlitby?

Existuje toľko výziev na túto modlitbu. Za všetky by som spomenul aspoň jedno zo zjavení, kde aj nás Panna Mária chce osloviť: „*Drahé deti! Aj dnes vás pozývam na modlitbu. Milé deti, modlitba robí zázraky. Keď ste unavení a chorí, a keď nevidíte zmysel vášho života, vezmite si ruženec a modlite sa, modlite sa, až kým sa vám modlitba nestane radostným stretnutím s vaším Spasiteľom. Ja som s vami, prihováram sa a modlím sa za vás milé deti. Ďakujem, že ste prijali moje pozvanie!*“ (25. apríl 2001, Medžugorje)

Keby nám však stále bolo zťažko zobrať ruženec do ruky a odriekať Zdravasy, môže nám s tým pomôcť obraz dieťaťa s matkou. Každá matka sa poteší aj drobnému daru od svojho dieťaťa. Predstavme si, že za každým jedným Zdravasom, ktorý vyjde z našich úst, by bol kvet – ruža, ktorý dávame do rúk našej nebeskej Matky Panny Márie. Jeden desiatok by už bola pekná kytica ruží. Čo viac môže dať dieťa, ktoré nič nevlastní, tomu, koho miluje, než hoci aj malý dar dávany z lásky. Nepotešil by srdce každej matky? A takýmto kvetom, darom je každý náš Zdravas.

O čo viac by ju potešil náš vstup do ružencového bratstva. Mnoho mladých je veľmi ochotných a radi povedia, že sa budú modliť. A aj sa modlia. Ale boja sa záväzku. Cítia akúsi zviazanosť, možno neslobodu. Cítia zodpovednosť. Často si neuvedomujeme, k čomu sa zaväzujeme. Alebo lepšie povedané ku komu. Zaväzujeme sa Panne Márii, našej veľkej pomocníčke a ochrankyni. Hlásime sa k nej. Týmto skutkom sa jej stávame ešte bližšími a milšími. Nie je to škoda, keď váhame s týmto vstupom? Nevnímame o koľko milostí prichádzame týmto krásnym záväzkom? A pritom stačí venovať iba pár minút svojho času osobe, ktorej záleží na našom dobre, Panne Márii. Radi trávim čas s rodičmi, s milovanou osobou, s niekým, kto nás má rád? A kto nás má radšej ako práve naša nebeská Matka? Ako sa jej môžeme odvdáčiť? Úplne jednoducho. Jeden desiatok denne je tak málo v porovnaní s tým, koľko milostí z neho vyplýva.

Ale pozor! Táto modlitba človeka nenechá bez zmeny. Ruženec nás premieňa. Odstraňuje z nášho vnútra hriechne návyky a neresti. Chráni nás pred rôznymi nebezpečenstvami a pokušeniami tela i duše. Navyše môže byť pre nás svetlom a **na ceste k Bohu**.

Mnohí svätí mali ruženec neustále pri sebe. Hovorí o tom aj príhoda s Matkou Terezou, ktorá raz prechádzala vojenskou kontrolou. Vojak sa jej spýtal, či preváža nejaké zbraň. „Áno,“ znela jej odpoveď a ukázala na ruženec. Jej najväčšou zbraňou bol práve ruženec. A my vieme koľko milostí až zázrakov sa stalo v jej živote.

„*Svätý ruženec je mocná zbraň. Používajte ho s dôverou a výsledky vás ohromia.*“ (sv. Josemaria Escrivá)

Mesiacektóber je teda pozvánkou začať modlitbu ruženca každý deň. A určite s ňou pokračujme, aj keď sa tento mesiac skončí.

ŠIMON BOCKO, FARSKÝ VIKÁR

MENTÁLNA ZÁŤAŽ

Niekedy sme unavení, aj keď sme celý deň fyzicky takmer nič nerobili. Naša hlava môže byť neustále zamestnaná tým, čo treba vybaviť, na čo nesmieme zabudnúť a čo bude potrebné urobiť zajtra. Tento neviditeľný druh práce sa označuje ako mentálna záťaž alebo mental load.

KEĎ HLAVA STÁLE PRACUJE

Je večer a konečne si sadneme. Práca je za nami, deti spia, domácnosť je aspoň približne uprataná. Na prvý pohľad máme všetko, čo potrebujeme na oddych. Lenže v hlave nám stále beží zoznam. Zajtra treba zavolať lekárovi. Nezabudnúť kúpiť prací prostriedok. S deťmi musíme vymyslieť masky na karneval. Mama spomínala, že potrebuje niečo vybaviť. Čo budeme variť a čo nám chýba v chladničke?

Každá z týchto vecí je sama osebe maličkosť. Problém vzniká vtedy, keď sa ich nazbiera veľa a človek ich musí neustále držať v pamäti. Práve na tento fenomén sa v posledných rokoch čoraz viac zameriava aj psychologický a sociologický výskum. Nejde pritom iba o otázku, kto umyje riad alebo kto povysáva. Vedci si začali všimnúť aj menej viditeľnú časť každodennej práce, teda kto myslí na to, čo treba urobiť, kto si všimne, že sa niečo míňa, kto plánuje, organizuje, rozhoduje a dohliada na to, aby veci fungovali.

AKO SI DELÍTE DOMÁCE PRÁCE?

Mentálna záťaž je v podstate neviditeľná organizačná práca, ktorú robíme vo svojej hlave. Zahŕňa premýšľanie o povinnostiach, plánovanie, rozhodovanie, pamätanie si termínov, predvídanie potrieb ostatných a kontrolovanie, či sa veci naozaj vybavili. Nie je to teda to isté ako samotná domáca práca. Predstavme si napríklad rodinu, ktorá potrebuje nakúpiť. Jeden človek môže ísť do obchodu, zaplatiť a priniesť tašky domov. Ešte predtým však niekto musí vedieť, čo doma chýba, pozrieť do chladničky, spomenúť si, že cez víkend príde návšteva, premyslieť, čo bude potrebné na varenie, vymyslieť menu na celý týždeň, vytvoriť zoznam a rozhodnúť, kedy sa pôjde nakúpiť. Ak sa niečo zabudne, často je to opäť ten istý človek, kto si to neskôr všimne. Fyzická úloha teda môže byť rozdelená pomerne spravodlivo, zatiaľ čo zodpovednosť za celé jej naplánovanie zostáva na jednom človeku.

ZNÍŽENIE MENTÁLNEJ ZÁŤAŽE

Začnime obyčajným perom a papierom, na ktorý si napíšeme všetky povinnosti, ktoré nám napadnú. Keď je úloha zaznamenaná, nemusíme si ju držať v hlave. Pomáha tiež rozlišovať medzi tým, čo je skutočne potrebné urobiť dnes, a tým, čo by bolo síce dobré urobiť, ale pokojne to môže počkať. Veľkú časť vyčerpania totiž nemusí spôsobovať samotné množstvo práce, ale pocit, že všetko je naliehavé. Nie je. Niektoré veci môžu zostať na zajtra. Niektoré môžu byť urobené jednoduchšie a niektoré nemusia byť urobené vôbec.

Našu myseľ zaťažuje plánovanie, organizovanie, ale aj časté rozhodovanie. Nemusíme každý večer vymýšľať úplne nové jedlo, každý týždeň nanovo premýšľať, kedy pôjdeme na nákup alebo si zakaždým spomínať na opakujúce sa platby. Pravidelnosť a rutina môžu znížiť trochu nudne, ale šetriť množstvo energie.

V rodine často vznikne situácia, keď jeden človek všetko organizuje a ostatní čakajú na pokyny. Potom síce môžu ostatní jednotlivé úlohy vykonávať, ale zodpovednosť za ich plánovanie stále zostáva na prvom človeku. Väčšia úľava nastáva vtedy, keď niekto odovzdáme celú zodpovednosť. Nie „povedz mi, čo mám kúpiť“, ale „odteraz mám na starosti nákupy“. Možno sme si zvykli považovať neustálu starostlivosť za samozrejmosť. Keď niekto vie, kde čo je, kedy má kto lekára, čo treba kúpiť a komu treba zavolať, môže to vyzeráť, akoby sa nič zvláštne nedialo. Práve táto neviditeľnosť však môže spôsobiť, že si mentálnu záťaž ani neuvedomíme, kým nezačneme byť vyčerpaní. Oddych totiž nie je iba čas, keď nič fyzicky nerobíme. Skutočný oddych prichádza vtedy, keď nemusíme nič kontrolovať, na nič myslieť a na nič dohliadať. Keď vieme, že niečo zariadi niekto iný. Keď môžeme na chvíľu odložiť zoznam povinností a nemusíme mať pocit, že ak prestaneme myslieť, niečo sa pokazí.

ZUZANA KLUČÁROVÁ |
PSYCHOLOGIČKA

KAPUCÍNI NA SLOVENSKU

KAPUCÍNSKE OKIENKO

REPORTÁŽ Z PUTOVANIA

800

Hovorí sa, že človek vidí svet nie taký, aký je, ale taký, akým je on sám.

Sv. František po obrátení svojho srdca začal v celom stvorenstve vnímať **pokoj, dobro a krásu**. Snáď ani lepšia výzva pre ľudstvo nemôže stáť pred nami vo Františkovom jubilejnom roku. Ľudstvo choré na nedostatok lásky, hromadiacej sa agresivity, hnevu, vulgárnosti, podozrievania, zúfalstva... kričí po uzdravení vzťahov – s Bohom, s ľuďmi a so sebou samým. Prijmeme po osemsto rokoch Františkovo pozvanie nanovo obnovovať Pánov dom – v sebe, v Cirkvi, v spoločnosti. Špirála zla sa dá poraziť, keď začne každý sám od seba.

Počas jubilejného roka bolo mnoho ponúk, ako osláviť sviatok sv. Františka. Jednou z možností bola aj púť priamo do centra jeho života – do Assisi. Vybrali sme sa teda putovať na prelome júla a augusta, aby sme si 2. augusta 2026 uctili jeho pamiatku a odkaz priamo pri jeho hrobe a tiež v kostolíku Porciunkula.

Púť začala **v utorok** nočnou cestou autobusom z Bratislavy do mesta Gubbio. Počas nočnej jazdy nás symbolicky sprevádzal spln mesiaca. Aj my, dvadsiati pútnici, sme boli plní všeličoho a verili sme, že postupne, tak ako z mesiaca, aj z nás bude ubúdať to nepodstatné a nedôležité a budeme sa sýtiť pravým pokrmom. Na púti nás sprevádzal františkánsky kňaz Peter, a tak sme mohli plnohodnotne tráviť všetky dni putovania.

V stredu sme dorazili do tohto krásneho stredovekého mestečka, ktoré je zapísané v zozname UNESCO. Vybrali sme si svoje ruksaky a zakývali šoférovi autobusu, ktorí nás budú na konci púte čakať v Assisi. Svätú omšu vo františkánskom

kostole sme slávili v slovenčine a počas homílie nám kňaz vysvetlil legendu o sv. Františkovi a vlkovi. Zamyslenie zacielené na to, že každý z nás nosí v sebe vlka, ktorý je hladný po niečom. A keď je hladný, je často aj ubližujúci. Zároveň pripodobnil, že takýto vlk sa prejavuje aj v iných ľuďoch, ktorí tak upozorňujú na svoje potreby.

Vo štvrtok ráno sme začali svoje putovanie s 12 kilovým ruksa-

kom na chrbte, odhodlaním v tvári a pokorou v srdci. Sprievodca Peter Janek vybral Františkovu cestu Via Francesca = cestu pokoja z Gubbio do Assisi, ktorou svätec kráčal veľmi často. Prvý deň trvala okolo 17 km, ale v tých letných horúčavách sa nám videla oveľa dlhšia. Putovaním krásnou Umbriou sa z neznámych pútnikov postupne stávali blízki ľudia. Spájali nás drobné prejavy spolupatričnosti – podaná fľaša

vody, požíchaný elastický obväz či masť na bolavé svaly. V horúčave, keď si každý šetril svoje sily, pretože cieľ bol ešte ďaleko, mali takéto gestá osobitnú hodnotu. Podvečer sme prišli na miesto, kde sme mali prenocovať. Bol to bývalý kláštor benediktínov, ktorý teraz slúži pre pútnikov. Spravuje ho Rád sv. Juraja. Veľmi silným momentom bola účasť na svätej omši v kaplnke, na ktorej sa zúčastnili aj dvaja členovia tohto rádu. Po omši si obliekli špeciálne kroje, prečítali regulu víťania pútnikov a každému z nás symbolicky umyli chodilo a bozkom naň vyjadrili starodávnu vďaku za obeť, ktorú nesie každý pútnik z lásky k Bohu.

V piatok ráno sme aj kvôli veľkej horúčave vyrazili veľmi skoro a vydali sa na putovanie na ďalších 22 km. Povzbudzujúce boli pre nás úsmevy, pohľady a pozdravy domácich, ktorých sme stretávali na ceste. Bolo cítiť, že putovanie má v tejto krajine svoju tradíciu. Pred cieľom dňa sme slávili svätú omšu vonku, kde sme pred vysokými teplotami našli útočisko v prírodnom prístrešku. Kňaz vo svojej homílii opäť pripodobnil momentálnu situáciu v prírode téme Ducha Svätého a vyzval nás, aby sme sa zamysleli, akým všelijakým spôsobom je v Biblii vyjadrený Duch Svätý. Najviac nám ho v tej chvíli v Božej prítomnosti v prírode pripomínal vánok, v ktorom

sme aj my hľadali občerstvenie. Prenocovanie sme našli v hosteli v mestečku Valfabbrica.

V sobotu nás čakalo tretie a posledné asi 16 km putovanie, ktoré nás priviedlo cez nádherný olivový sad do Assisi priamo pred chrám, v ktorom je pochovaný sv. František. Tento veľmi silný duchovný a emocionálny zážitok sme následne spracovali na svätej omši u Františkánov.

Jubilejná nedeľa 2. augusta 2026 bola vyvrcholením našej púte. Hoci sme svätú omšu slávili v taliančine, bola výnimočná tým, že bola v San Damiano. Popoludní sme si už každý individuálne vyhradili špeciálny čas v Porciunkule.

V pondelok bol posledný deň, ktorý sme mohli celý stráviť v Assisi. Najst si toľko času, koľko sme potrebovali na modlitbu, na stíšenie sa pri hrobe sv. Františka, vo Františkovej pustovni Carcere – v jeho milovanej prírode a tiež pri hrobe sv. Kláry a na rôznych miestach spojených s týmto svätcom. Počas záverečnej svätej omše nás celebrant vyzval, aby sme všetko to nepotrebné, čo si nosíme v srdci, priniesli sem so sebou a odovzdali pri sv. Františkovi.

S vďakou za jubilejné putovanie

TEXTY A FOTO:

MONIKA HODNICKÁ,

ZUZANA ADAMCOVÁ |

ORGANIZÁTOR A SPRIEVODCA PŮTOU

Od malička chodieval po horách a túlal sa prírodou, oslovený františkánskou spiritualitou.

Študoval lesníctvo, ekológiu lesa aj filozofiu. V Centre univerzitnej pastorácie Zvolen sa spriatelil s dominikánmi a kapucínmi. Kapucín Dávid Bartimej Tencer, ktorý teraz pôsobí na Islande, tam chodieval spondať vysokoškolákov. **Peter Janek**

Jeho prvá „*velká*“ púť bola v roku 2006 – francúzska trasa do Compostely, asi 500 km. Ako hovorí: „*Počas púte stále objavuješ zákutia v sebe samom. Niektorí pútnici nájdu zmysel putovania, iní nie. Niektorí sa vydajú na púť, lebo už nechcú ďalej žiť ako doteraz, cítia v sebe potrebu zmeny, hľadajú či zápasia s ťažkými situáciami; mnohí zažijú na púti pravú podstatu života. Je to rôzne.*“ On sa usiluje v pútnikoch „objavovať“ človeka.

Peter už 10 rokov organizuje originálne pešie púte pre ľudí na trasách, ktoré má sám prejdene. Najmä na svojich srdcovkách Camino de Santiago a na Via di Francesco (tá vedie z La Verny, kde dostal sv. František stigmy, do Assisi – ca. 200 km), ktorú doslova objavoval - vtedy ešte na Slovensku nepoznanú; a pripravuje na nej pešie púte ako duchovnú obnovu v sprievode vhodného kňaza pre ľudí, ktorí to potrebujú, ale komerčné „*púte*“ ich neoslovujú. A keďže aj jej časť Gubbio – Assisi (ca. 52 km, nazývanú Františkovou trasou pokoja) prešiel niekoľkokrát, vyzná sa na nej veľmi dobre.

Bazilika svätej Kláry v Assisi, foto: Peter Lazor

Po Petrovom návrate z Compostely v ňom silno dozrievalo presvedčenie, že by bolo dobré označiť „*svätajakubskú cestu*“ aj na Slovensku. A tak na jar roku 2012 založil projekt, ktorý sa podarilo zrealizovať a o ktorom si môžeme prečítať aj na www.caminodesantiago.sk Pre pútnikov vytvoril aj nádherný slovenský Credencial (preukaz svätajakubského pútnika), uznaný v samotnej Compostele. Svätajakubská cesta totiž predtým končila v Rakúsku, neďaleko Bratislavy a už aj Česi mali svoje trasy. Prvým otvoreným slovenským úsekom sa stal úsek Košice – Levoča a dnes už trasa prechádza celým Slovenskom a pripája sa na rakúsku za Bratislavou.

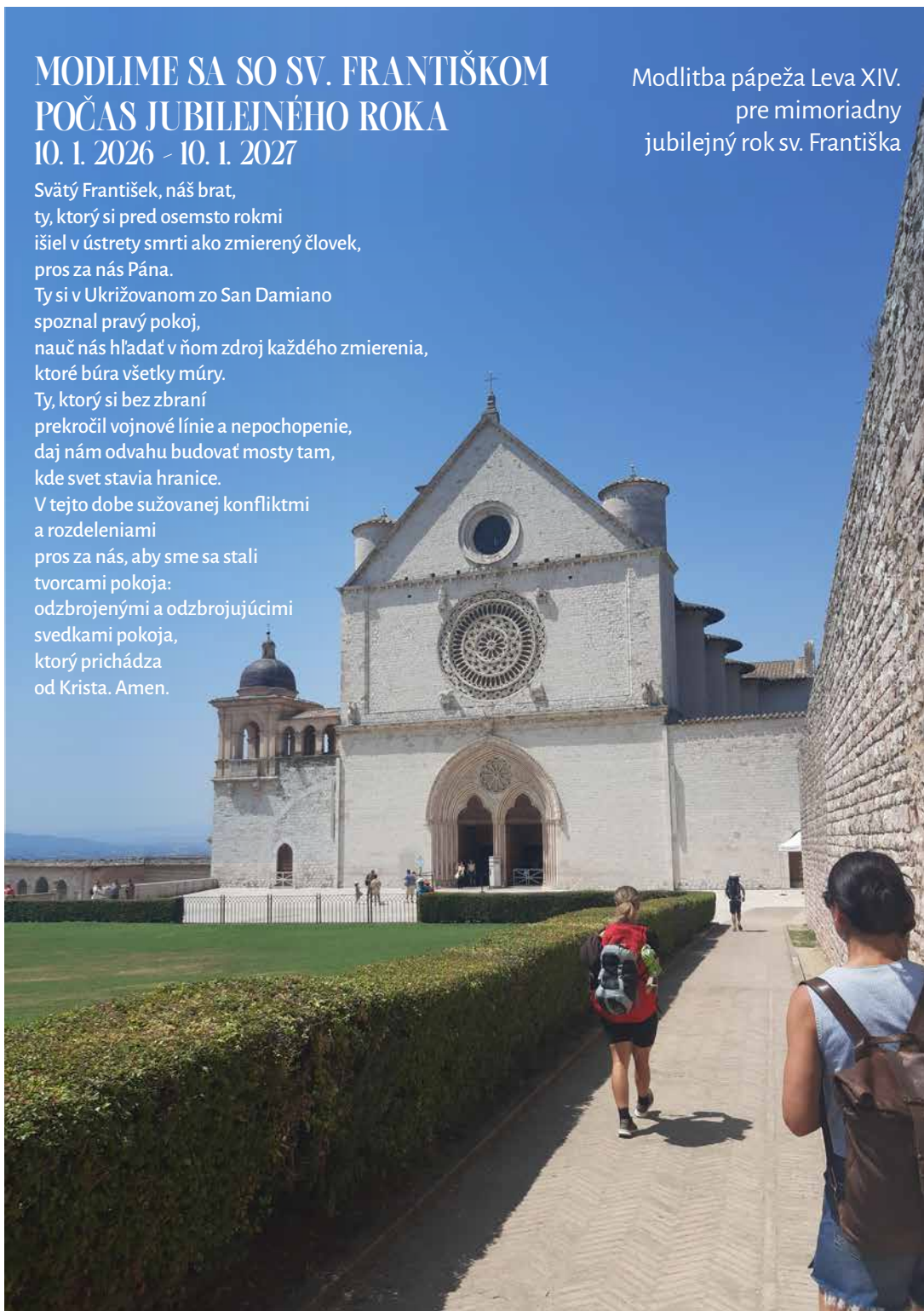
Kto raz začne putovať, už mu to nedá spať. Aj preto Peter sníva o ďalších pútnických trasách: pokračovanie Via di Francesco z Assisi do Ríma (Via di Roma), alebo južný variant do Greccia, či cesta sv. Benedikta, sv. Michala Archanjela a tiež škandinávská cesta sv. Olafa. Ale chce to čas. Až keď pocíti to správne volanie vykročiť na púť. Náš organizátor púte sa podelil aj so svojím vnímaním putovania. „*Mnohí ľudia objavujú krásu putovania, ale v ostatnom období môžeme vidieť aj to, čo nazývam 'pútnickým konzumom' – ukázať, že niečo zvládnem a pochváliť sa tým. Alebo byť putovaním tak emocionálne pohltený, že chcem stále viac a viac, lebo to bolo úžasné.*“

Hltať púť za púťou, snáď každý rok aj niekoľko... To nie je podstata putovania, ale už len jeho akási karikatúra. Je potrebné vidieť zásadný rozdiel medzi turistikou a púťou, aj keby sme išli tou istou trasou. Rozdiel je v celi a motive putovania. Pri púti ide aj o to, že sa nevraciamе tou istou trasou (ani v prenesenom zmysle slova). Každé miesto, akokoľvek nádherné, sa učíme v srdci opúšťať a ísť ďalej v ústrety tomu nepoznanému (dokonca tomu s veľkým N). Kráčame aj napriek útrapám a väčšinou je to spirituálne ladené. Je tu ten vnútorný spirituálny rozmer putovania a toto zvnútornenie je na ceste s nami stále. Na púti sa cesta stáva akýmsi intenzívnym zhutnením, obrazom či paralelou samotného života človeka a pútnik, vnímajúc tieto podoby a svoje vnútro, s tým počas putovania pracuje a prenecháva Bohu priestor uzdravovať, premieňať, učiť, nechať pútnika pochopiť... A po návrate tak cesta pokračuje ďalej.“

MODLIME SA SO SV. FRANTIŠKOM POČAS JUBILEJNÉHO ROKA 10. 1. 2026 - 10. 1. 2027

Modlitba pápeža Leva XIV.
pre mimoriadny
jubilejný rok sv. Františka

Svätý František, náš brat,
ty, ktorý si pred osemsto rokmi
išiel v ústrety smrti ako zmierený človek,
pros za nás Pána.
Ty si v Ukrižovanom zo San Damiano
spoznal pravý pokoj,
nauč nás hľadať v ňom zdroj každého zmierenia,
ktoré búra všetky múry.
Ty, ktorý si bez zbraní
prekročil vojnové línie a nepochopenie,
daj nám odvahu budovať mosty tam,
kde svet stavia hranice.
V tejto dobe sužovanej konfliktmi
a rozdeleniami
pros za nás, aby sme sa stali
tvorcami pokoja:
odzbrojenými a odzbrojujúcimi
svedkami pokoja,
ktorý prichádza
od Krista. Amen.

REPORTÁŽE Z PÚTE

FARSKÁ PÚŤ Z PRÍLEŽITOSTI 250. VÝROČIA SPIŠSKEJ DIECÉZY V OSTRIHOME

Vo veľmi skoré sobotňajšie ráno 27. júna 2026 začala aj naša farnosť putovať v rámci celodiecéznej púte autobusom do maďarského Ostrihomu na oslavy vzniku našej diecézy, ktorá sa v roku 1776 odčlenila z Ostrihonského biskupstva.

Krátko po ôsmej hodine sme po pokojnom cestovaní, sprevádzaným modlitbami i mariánskymi piesňami, prišli do Ostrihomu, kde nás už z diaľky vítala silueta **Ostrihomskej baziliky – Katedrály Panny Márie a sv. Vojtecha**, ktorá je po bazilikách sv. Petra v Ríme a sv. Pavla v Londýne tretím najväčším chrámom v Európe a so svojou 100 m výškou dominuje panoráme mesta. Ostrihom je jedným z najstarších a najvýznamnejších miest v Maďarsku s bohatou históriou. V stredoveku bol prvým hlavným mestom Uhorska a narodil sa tu aj prvý uhorský kráľ **sv. Štefan I.**, zakladateľ uhorského štátu. Mesto

je dodnes duchovným centrom Maďarska, lebo je sídlom maďarského prímasy a ostrihonského arcibiskupa.

Už pri vchode do baziliky nás uchvátila jej majestátnosť s vysokou pozlátenou kupolou a mnohými nádhernými maľbami. Spoločenstvo tisícich veriacich zo **180 farností diecézy** privítal a duchovnú slávnosť otvoril **spišský diecézny biskup František Trstenský**, ktorý zdôraznil, že sme dnes prišli vyjadriť vďačnosť za korene viery a posilniť jednotu diecéznej rodiny. Moderovaný program začal veľmi krásnou živou prezentáciou jednotlivých regiónov,

v ktorej zástupcovia **Liptova, Oravy a Spiša** piesňou, hudbou, krojom a symbolickými darmi (syr, zemiaky, krčah čistej vody, gajdy, symbolický kľúč) vyjadrili rozmanitosť krajov diecézy. Zvlášť emotívne boli vystúpenia goralov, keď zaznel zaplnenou katedrálou ich mohutný spev Goralu, cy či ne žal!..., ale aj vystúpenie hudobníkov s harmonikou z Liptova, či oravskej muziky s husľami. Hudobné privítanie pútnikov S piesňou k Pánovi, ukončili symbolicky speváci zo Spiša piesňou Tam okolo Levoči.

Po modlitbe posvätného ruženca s pomocným biskupom Jánom Kubošom nasledovala – za zvukov

hymny jubilea 2026 – slávnostná svätá omša, ktorú celebroidal **spišský biskup František Trstenský** za účasti **kardinála Pétera Erdőa**, **prímasy Maďarska**. Spišský biskup v homílii zdôraznil, že je to vzácna hlboko dojímavá chvíľa, v ktorej sme prišli ďakovať za diecézu, lebo odtiaľ „vyrástla“ naša Spišská diecéza. Poďakoval hosťiteľom za prijatie a uviedol, že aj keď hovoríme inými jazykmi, ale sme bratia a sestry v Kristovi a Dunaj nerozdeľuje, ale spája. Biskup Trstenský upriamil pozornosť na 3 slová:

- **VIERA** – Ježiš sa pýta učeníkov, za koho ho pokladajú. Viera vychovala mnohých našich predkov. Aká je viera súčasníkov? „Budúcnosť Spišskej diecézy nebude závisieť iba od toho, čo sme zdedili. Bude závisieť od toho, čo odovzdáme. Ak budeme žiť živú vieru – bude živá aj diecéza.“
- **SPOLOČENSTVO** – Dnes mnohí ľudia zažívajú paradox – žijeme blízko seba, no sme vzdialení. My nechceme stať vedľa seba, ale blízko seba. Kristus prišiel stavať mosty a búrať múry nezáujmu, izolácie, ľahostajnosti. Potrebu-

jeme vytvárať prostredie, aby človek bol členom rodiny veriacich, kde sa spolu modlia, pomáhajú si a odpúšťajú. Cirkev ma kráčať ako živé spoločenstvo spolu ako Boží ľud.

- **MISIA** – My nechceme žiť pre seba, ale pre Cirkev, pre spoločenstvo. Nemáme sa tešiť len z tých, čo sú v Cirkvi, ale máme sa snažiť priviesť do Cirkvi tých, čo z nej odišli, odpadli. Sú to naše deti, susedia, kolegovia z práce.

Máme si ich všimnúť, podať pomocnú ruku, prejavit' blízkosť.

V závere biskup František dodal, aby sme kráčali z Ostrihomu s radosťou, nie so strachom, s radosťou evanjelia ako misionári Ježiša Krista, ako jedna rodina, jedno spoločenstvo: „*Plní horlivosti kráčajme vo svetle Pána.*“ Po svätom prijímaní zaznel bazilikou ďakovný spev Teba Boha chválime. Po svätej omši a ďakovaniach pozval biskup František kardinála Erdőa na Spiš a veriacich na ukončenie jubilea 26. septembra 2026 na Spišskú Kapitulú. Po požehnaní zaznel tentokrát hymnus jubilejného roka 2025.

V popoludňajšom programe v bazilike s hovoreným slovom a hudbou vystúpili viacerí hostia. Historici, rektor seminára, pomocný biskup, aj biskup František. Hudobnými vstupmi potešili prítomných veriacich spevákka Dominika Gurbaľová, chrámový zbor z Liesku, či mužský zbor z Ružomberka. K atmosfére slávnosti prispel aj spevácky zbor zo Spišskej Novej Vsi. ►

Foto: Peter Lazor

V ich podaní sa niesol celou bazilikou, s výbornou akustikou, slávnostne znejúci spev s hudbou – úžasné predstavenie hudobných umelcov.

Adoráciou vďačnosti s eucharistickým požehnaním bola neopakovateľná duchovná slávnosť ukončená a nasledovala pokojná cesta domov. Z vďačnosti za prijaté milosti z celej slávnosti sme sa pomodlili modlitbu slávnostného posvätného ruženca. Veríme, že výzvy a slová nášho diecézneho biskupa sa prejavia aj v našich životoch.

JOZEF SENDREJ |

ODKAZ OSTRIHOMU

Príchod staromaďarských výbojných kočových kmeňov na prelome 9. a 10. storočia do stredoeurópskeho priestoru z juhovýchodu bol z jednou z vonkajších príčin rozpadu významného a mocného štátneho útvaru Slovanov, Veľkej Moravy.

Maďari vo víťaznom ťažení postupovali ďalej na západ. Lákali ich najmä bohaté mestá nemeckej marky. Zastavila ich až zdruvujúca porážka na rieke Lech v roku 955 pod vedením nemeckého kráľa Otta I. Veľkého, ktorá ukončila výboje maďarských kmeňov, prinútila ich vrátiť a usadiť sa v Panónskej Panve. Od Slovanov prebrali spôsob hospodárenia a katolícku vieru. Prvý uhorský kráľ Štefan I. sa pričínol o rozšírenie kresťanstva v Uhorsku. Centrom štátnej i duchovnej moci bol Ostrihom na pravom brehu Dunaja. Kým kráľovský dvor sa po čase presunul do Budína, Ostrihom ostal duchovným centrom prakticky až dodnes.

Do Ostrihomskej arcidiecézy sa postupne začlenilo skoro celé územie Slovenska. Správa obrovského územia bola komplikovaná a náročná, boli viaceré neúspešné snahy o jeho rozdelenie. Až Mária Terézia svojou jemnou, ale cieľenou ženskou diplomaciou to dosiahla. 15. januára 1776 na základe dvorného dekrétu ohlásila odčlenenie Spišskej, Rožňavskej a Banskobystrickej diecézy. Následne v liste pápežovi Piovi VI. zdôvodnila svoje rozhodnutie s poďakovaním za jeho podporu. **13. marca 1776** pápež Pius VI. ich oficiálne akceptoval bulu Romanus pontifex. Treba podotknúť, že kým Spišská diecéza duchovne i historicky nadviazala na Spišské prepošstvo, ktoré v Spišskej Kapitule dokázateľne fungovalo už do začiatku 13. storočia, zvyšné diecézy vznikli na zelenej lúke.

Termín ďakovnej púte Spišskej diecézy do Ostrihomu 27. jún 2026 bol zverejnený už pri otvárani Jubilejného roka Spišskej diecézy **13. marca 2026** v Poprade. Veľa pútnikov odradili vysoké teploty, teplomery na juhozápade sa dlhšie šplhali k štyridsiatim stupňom. Celý program prebiehal vo vnútri Baziliky Panny Márie a sv. Vojtecha, ktorá je novšieho dáta a nie je tak chladivá, ako sme zvyknutí na Spiši. No bolo to lepšie, ako čeliť priamemu slnečnému žiareniu. Program začal hudobným privítaním pútnikov, v ktorom boli zastúpené štyri regióny diecézy. Podhorskú oblasť reprezentovali Lendačania vo svojich nezameniteľných krojoch a ich symbolickým darom bol ovčie syr. Hlboké mužské hlasy známych goralských piesní zneli bazilikou ako tatranská riava a vyvolávali zimomriavky a slzy v očiach.

Liptov predstavili hudobníci z Liptovských Sliachov a ich obetným darom bol košík zemiakov. Oravu zastúpili gajdy z Habovky. Ich darom bolo plátno. Spiš predstavila spišská folklórna skupina a ich symbolickým darom bol kľúč. Po tomto úvode nasledovala spoločná modlitba svätého ruženca, ktorú viedol pomocný biskup Ján Kuboš. Nasledovala slávnostná svätá omša, ktorú celebraval spišský biskup František Trstenský a ktorá bola odvysielaná televíziou Lux. Slávnostnú liturgiu obohatil spevokol zo Spišskej Novej Vsi. Otec František v homílii zdôraznil, že vieru treba odovzdať ďalej a najdôležitejším miestom pre jej odovzdávanie je rodina. Ak tá v tejto úlohe zlyháva, veľmi ťažko sa to dá napraviť. Ďalšou jeho výzvou bolo, aby naša viera bola viditeľná vo verejnom priestore, v našich uvážli-

vých a pravdivých slovách, v našom konaní i správaní: „*Byť evanjeliom pre dnešný svet.*“

Popoludňajší program by sa dal nazvať Dialógy s hudobným sprievodom. Moderátor vyspovedal známych i menej známych duchovných a oboch našich biskupov. Osobne ma oslovila výpoveď otca Jána Kuboša. Na otázku, ako prijal post zastupujúceho biskupa, či necítil krivdu, nespokojnosť len so zastupovaním, odpovedal: „*Pri predstavení kandidátov na diakona, kňaza, biskupa, menovaný odpovedá – Tu som./Ad sum./ – čo v hlbšom význame slova znamená, som k dispozícii. Všetko, čo som na tom poste robil, som robil, ako som najlepšie vedel.*“ Tu som si uvedomila, ako naša duša piští po uznaní, zviditeľnení, poprednom mieste, ako túžime ovládať a riadiť iných, majúc často na zreteli len vlastný osoh. Veľmi sa mi páčila mladá talentovaná speváčka Dominika Borguľová. Jej charizma a úprimná viera sálali z celého vystúpenia. Exkluzívne tu mala premiéru pieseň Ja Ťa navrátim, ktorú zložila špeciálne pre túto príležitosť. Hudobníci z obce Liesek vyplňali priestor medzi jednotlivými dialógmi. Pár mužov, ženy a vpredu sa striedali detičky. Akoby prišli všetci malí muzikanti z dediny. Celý program končil adoráciou s doprovodom hudobníkov z Ružomberka. Bol to neuveriteľný a nevšedný duchovný zážitok. Zo srdca ďakujeme.

MONIKA HAMRÁKOVÁ

Z FILLÁLKY TEPLIČKA

DEŇ FARNOSTI 2026 V TEPLIČKE

V sobotu 20. júna 2026 sa ihrisko pri komunitnom centre v Tepličke opäť premenilo na miesto radostného stretnutia veriacich z celej farnosti. Tretí ročník Dňa farnosti Markušovce spojil ľudí z Markušoviec, Lieskovian, Tepličky i Pod Tepličky do spoločenstva modlitby, priateľstva a vzájomnej blízkosti.

Celým dňom sa niesli slová svätého Františka z Assisi: „*Pane, urob ma nástrojom svojho pokoja.*“ Neboli len tohtoročným mottom, ale aj výzvou, aby každý z nás prinášal pokoj tam, kde žije – do svojej rodiny, farnosti i každodenných vzťahov. Ich odkaz zároveň symbolicky nadviazal na 250. výročie založenia Spišského biskupstva i 800. výročie smrti svätého Františka, ktoré si Cirkev v tomto roku pripomína.

Slávnosť sme otvorili modlitbou radostného ruženca, po ktorej všetkých účastníkov privítala moderátorka Žofia Zekuciová. Prítomných pozdravil aj farský vikár Vla-

dimír Fedorek, iniciátor myšlienky Dňa farnosti, i starosta Tepličky Peter Lačný, ktorý medzi hosťami privítal predstaviteľov ostatných obcí našej farnosti.

Vrcholom dopoludnia bola slávnostná svätá omša ku cti Panny Márie, ktorú celebroval farský vikár Vladimír Fedorek spolu s pánom farárom Štefanom Salokom a kapucínom Michalom Vargom. V homílii zaznela výzva nasledovať príklad Panny Márie a svätého Františka – nebať sa konať dobro, odpúšťať a prinášať Kristov pokoj do rodín i celej farnosti. Povzbudivé boli aj slová, aby sme si z tohto dňa odniesli, konkrétne predsavzatie – odpustiť, podať pomocnú

ruku alebo urobiť skutok lásky. Mládeňci a dievčatá v nádherných ľudových krojoch zo všetkých troch obcí priniesli k oltáru dary a pripomenuli krásu našich tradícií.

Po svätej omši sme sa rozlúčili s našimi kňazmi. Zazneli úprimné slová vďaky za ich obetavú službu a budovanie ducha spoločenstva, ktorého ovocím je aj Deň farnosti. Osobitne si veriaci pripomenuli 40. výročie kňazskej vysviacky farára Štefana Saloku a 15. výročie farského vikára Vladimíra Fedoreka. Poďakovali sme im za roky služby v našej farnosti.

Popoludňajší program priniesol zaujímavú prednášku o manželstve v podaní pána farára Pavla

Foto: Peter Lazor

Kadučáka. Jeho príhovor bol často úsmevný, no pripomenul, že zdravá rodina je základom zdravej spoločnosti a skutočná láska stojí na odpustení, službe a vzájomnej úcte. Nechýbal spoločný obed, vôňa guláša, káva pripravená kapucínmi a domáce koláče, o ktoré sa postarali šikovné gazdínke farnosti.

Na svoje si prišli aj deti. Súťaž, športové hry, skákací hrad či maľovanie na tvár naplnili areál detským smiechom a radosťou. V infostánku si mohli návštevníci zakúpiť spomienkové predmety, alebo podporiť zdravotne znevýhodnené deti z Tepličky.

Hoci priebeh podujatia na čas prerušil dážď, neodradilo nás to. Pri rozhovoroch, káve a koláčoch sa napíňal pravý zmysel tohto stretnutia – byť spolu. Po modlitbe Korunky Božieho milosrdenstva pokračoval program odovzdaním putovnej sviece zástupkyňi Lieskovian, pani Marcelle Kapustovej, starostke obce, kde sa o rok uskutoční ďalší ročník Dňa farnosti pri príležitosti významného jubilea obce.

Keď sa obloha opäť vyjasnila, zazneli piesne skupiny Smaily Band z Popradu, ktoré priniesli radosť, povzbudenie i chvíle hlbokého zamyslenia. Nie jeden účastník vnímal ako silný okamih najmä pieseň venovanú svätému Jánovi Pavlovi II. Slávnostný deň uzavrelo premietanie filmu Volám sa Dávid.

Deň farnosti 2026 opäť potvrdil, že farnosť netvorí len kostolné múry, ale predovšetkým ľudia. Ľudia ochotní slúžiť, obetovať svoj čas a vytvárať priestor, v ktorom sa možno stretnúť pri oltári, pri spoločnom stole i v obyčajnom rozhovore. Vďaka patrí všetkým organizátorom, dobrovoľníkom, účinkujúcim i každému, kto svojou prítomnosťou prispel k tomu, aby sa tento deň stal krásnym svedectvom živej viery, spolupatričnosti a Kristovho pokoja.

NATÁLIA A ZUZANA ADAMCOVÉ |

KLAPANCIE

GRUĽE

Dneška keď sceš zeleninu, zajdeš do kauflandu, no paru roky nazad, sme tu mali inakšiu srandu.

Ked na zahradoch ešči nebuli bazeny, travníky, tam ľudze pestovali zeleninu, aj totu z Ameriky.

Murnu aj petrušku na žimu do piesku podávali, kapustu do suda a runglu s grulami, v pivnici trimali.

Fto mal len zahradu ta ten na prekopy hodzil, bo na roli po študentoch ešči dosc ponahodzil.

Na tych gruloch švinka aj dve v hleviku vyrosli a hned bulo na šveta s čím ponuknuc hosci.

Fto mal ale zahumienku mušel pot ucirac, na jar sadzic, v lece stražic, na ješeň pozbirac.

Pri zbiraňu zahumienky furt najvekša komedija, u každého ze zišla skoro cala familija.

Hlopi na traktoroch viša z každej stany, kemu skorej ma vyorac, kriča bez zabraný.

Jedne v nervoch druhe v ľudze ale každo zbiral a fto scel daco zakušic, ta ten ruky do nohavic povyciral.

Nevadilo že na slanine palec z hlíny otlačeny, to tam tak šmakovalo že každý kolač bul hvaleny.

Kym še zvezlo tiež še hlopi neraz povadzili ale jak bulo šicko v pivnici, v karčme še udobrili.

Robota tu neskončila, tredičku odrobic treba, ženy za pas, hlopi ku mehom, hoc padalo z neba.

No a rungl'a tiež pytala tu svoju robotu, preterhac, pozbirac, počiscic a napolnic paletu.

Dneška už len málofto grule si pestuje, spoľehame še na teho co obhod zasobuje.

Tak še mi zda že to spoľehane neje barz najlepše ale co už, keď aj na dzedzine žijeme jak v mesce.

ŠTEFAN KAPUSTA |
LIESKOVANY

DEŇ FARNOSTI 2026

AUGUSTINIÁNSKE OKIENKO

PANNA MÁRIA, MATKA DOBREJ RADY

(SVIATOK 26. APRÍLA)

Úcta k Panne Márii má neodmysliteľné miesto v augustiniánskej spiritualite. Predovšetkým Panna Mária, Matka dobrej rady je hlboko spätá s augustiniánmi a je ich osobitnou patrónkou a ochrankyňou.

Titul Panna Mária, Matka dobrej rady (lat. Mater Boni Consilii) je titul Panny Márie, ktorý bol nájdený na freske augustiniánskeho kostola zasvätenom Panne Márii v mestečku Genazzano neďaleko Ríma, pochádzajúcej z roku 1467. Hoci sa na úctu k Mater Boni Consilii v dnešných časoch neprávom zabúda, vždy bola dokonalou patrónkou pápežov – kormidelníkov Petrovej lode uprostred búrok sveta a zohrala rozhodujúcu úlohu pri viacerých udalostiach.

Titul Panna Mária, Matka dobrej rady zdôrazňuje úlohu Božej Matky ako prostredníčky a pomocníčky v ťažkých životných situáciách, ktoré si vyžadujú vážne rozhodnutia v duchovnom či bežnom živote.

Svätyňa V Genazzane stojí na mieste, kde už v 13. storočí existoval malý Kostol Panny Márie, kým augustiniáni žili v nevelkom kláštore za hradbami mestečka. V roku 1356 im Colonnovci ako páni Genazzana zverili pastoračnú starostlivosť o toto miesto a začiatkom 15. storočia sa rozhodli kostol prestavať a rozšíriť spolu s príslušným kláštorom. Na diele sa podieľala aj augustiniánska terciárka, vdova Petruccia, ktorá naň predala celý svoj majetok. Hoci sa jej pre nedostatok peňazí posmievali, opakova-

la, že stavbu dokončí Panna Mária a svätý Augustín.

Podľa starodávnej tradície, 25. apríla 1467 pred svätou omšou na počesť sv. Marka, boli obyvatelia dediny svedkami nádherného okamihu. Počuli nežnú melodickú hudbu prichádzajúcu zhora, a keď

sa pozreli tým smerom, uvideli nádherný biely oblak plný svetla. Oblak pomaly klesal a nakoniec ostal akoby visieť cez stenu v bočnej kaplnke kostola. Neskôr oblak začal pomaly miznúť a na jeho mieste ostal zázračný obraz Panny Márie. Napriek tomu, že

Obraz Panny Márie Matky dobrej rady v Kostole sv. Rity v Košiciach

obraz prišiel z neba, išlo o obraz skutočný, ktorý bol zázračne prenesený z kostola v Albánsku. Legenda o origináli milostivého obrazu je spojená s bývalým hlavným mestom Albánska – Skutari. Toto mesto r. 1457 ohrozovala turecká expanzia. Ľudia mali strach, že ich kostol bude zničený a vzácny obraz Matky dobrej rady znesvätený. Na záchrane zázračného obrazu sa podieľali dva zbožné šľachtické – kupecké rody Giorgi a Slavi. V prorockom sne dvaja muži z týchto rodov dostali pokyn, aby ako pútnici sprevádzali obraz nesený anjelmi do talianskeho kostola v mestečku Genazzano neďaleko Ríma, kde sa sami nakoniec aj usadili. Obaja muži uvideli, že sa obraz Panny Márie zdvihol zo steny kostola a letel do neba. Po vyšetrovaní sa zistilo, že onen obraz z Albánska bol presne ten, ktorý doletel z neba do kostola Panny Márie, Matky dobrej rady. Udalosť vyvolala údiv, prilákala tisíce veriacich a zaznamenali sa pri nej mnohé milosti a zázraky. Vďaka milodarom, ktoré sa začali hrnúť, sa podarilo dokončiť kostol aj augustiniánsky kláštor. Pápež Lev XIII., ktorému sa nikdy nepodarilo svätýňu navštíviť, ju v roku 1903 povýšil na baziliku minor.

V priebehu storočí pápeži od svätého Pia V. cez Leva XIII, ktorý do Loretánskych litánií zaradil zvolanie Matka dobrej rady, až po Jána XXIII. a Jána Pavla II. potvrdzovali túto úctu a spolu s nimi si ju uctievali mnohí svätci, ako napríklad svätý Pavol od Kríža, svätý Ján Bosco, svätý Alfonz Mária de Liguori a svätý Luigi Orione.

Svätýňu Matky dobrej rady v Genazzane navštívili viacerí pápeži. Medzi nimi je Urban VIII., ktorý v roku 1630 zveril Panne Má-

rii Taliansko zasiahnuté morom; blahoslavený Pius IX., ktorý putoval do Genazzana 15. augusta 1864 a bol hlboko oddaný Matke dobrej rady; taktiež svätý Ján Pavol II., zobrazený pri modlitbe pred posvätným obrazom počas púte 22. apríla 1993, pred svojou apoštolskou cestou do Albánska.

Pápež Lev XIV. navštívil svätýňu 10. mája 2025 a bola to jeho prvá cesta mimo Vatikánu po jeho zvolení. Avšak to nebola jeho prvá návšteva tohto miesta, pred zvolením za pápeža bol v Genzane niekoľkokrát a Pannu Máriu, Matku dobrej rady má v osobitej úcte.

Robert Prevost vstúpil do Rádu svätého Augustína v augustiniánskej provincii v Chicagu, ktorá je zasvätená práve Matke dobrej rady. Svätýňu v Genazzane navštevoval po desaťročia: po prvý raz ako mladý študent v Ríme začiatkom osemdesiatych rokov, neskôr často ako generálny predstavený augustiniánov, ako biskup v Chiclayo, aj ako kardinál. Naposledy pred svojím zvolením tam bol 25. apríla 2024, keď v homílii povzbudil veriacich, aby sa inšpirovali Pannou Máriou pri šírení pokoja a zmierenia vo svete.

V deň zvolenia, 8. mája 2025, sa Lev XIV. pred vystúpením na centrálnu loggiu Baziliky svätého

Petra modlil v Pavlínskej kaplnke Apoštolského paláca, kde sa ocitol práve pred obrazom Matky dobrej rady umiestneným napravo od oltára. Do pamätnej knihy svätyne potom napísal, že pocítil povinnosť i hlbokú túžbu prísť sem, a dodal: „Počas celého môjho života ma sprevádzala svojou materinskou prítomnosťou, svojou múdrosťou a príkladom lásky k Synovi, ktorý je vždy stredobodom mojej viery. Ďakujem ti, Matka, za tvoju pomoc, sprevádzaj ma v tomto novom poslaní.“

Naposledy bol v Genzane pápež Lev XIV. v predvečer sviatku Narodenia Panny Márie dňa 7. septembra 2026. Svoju homíliu v Chráme Matky dobrej rady zakončil slovami: „*Nechajme v sebe rásť pokoj. Vykličí vo svete.*“

Páter Ludovico Centra, rektor Baziliky – svätyne Matky dobrej rady, pri poslednej pápežovej návšteve baziliky povedal tieto slová, ktoré by sme mali prijať do svojich životov: „*Ona je Matkou dobrej rady, teda Ježišovou Matkou, a Ježiš je dobrou radou Boha. Mária má aj dnes tú istú úlohu ako v Káne. Myslím si, že pápež to nosí vo svojom srdci a určite nás zverí Márii, aby sme ju dokázali znovu počúvať a plniť vôľu jej Syna.*“

BARBORA ZAREMSKÁ |
<https://www.vaticannews.va/sk/>
<https://www.zachej.sk/>

Kekko Segneri, Google photos

PRE RODIČOV

ŠATY ROBIA ČLOVEKA

Chodíme čistí a upravení, nie špinaví. To je všetkým jasné. V súčasnosti sa vedú diskusie o vhodnosti obliekania na rôzne príležitosti a do rôznych inštitúcií. Žiaci nám do škôl začali nosiť tepláky a odhalenú pásovú časť tela. Ležérnosť v obliekaní sa v posledných rokoch posunula a niektorí ľudia neváhajú ísť v teplákoch nielen do školy, ale aj na nedeľnú omšu.

Gymnázium sv. Moniky v Prešove je známe tým, že si v tejto škole dávajú záležať na svojich pravidlách obliekania. V školskom poriadku sa od študentov požaduje prekrytie hornej a dolnej časti odevu okolo celého obvodu pásu a prekrytie ramien. Šortky a sukne nesmú byť kratšie ako 10 cm nad kolená, výstrih oblečenia nesmie byť hlbší ako spojnica podpažušia, píše sa v školskom poriadku.

Foto: Peter Lazor

Riaditeľ Pavol Petrovský hovorí, že svoje pravidlá škola formuluje jasne a dlhodobo, a tak študenti, ktorí prichádzajú študovať na túto školu, vedia, čo sa od nich bude vyžadovať. V prípade nevhodného „outfitu“ zvyčajne študentky dostanú tričko s logom školy.

„Snažíme sa žiakov viesť k tomu, že aj neskôr v práci sa v tejto oblasti musia často prispôbiť, či už z dôvodu reprezentácie firmy, alebo bezpečnosti pri práci...“

Na mnohých školách na západe sú bežné školské uniformy. Vedenia škôl zavádzali uniformy v snahe eliminovať sústredenie sa žiakov na módu a dúfali, že viac

pozornosti tak budú venovať vzdelávaniu. Niektoré sa pre ne rozhodli, lebo boli unavené z toho, že dievčatá chodili odhalené a chlapci s nevhodnými nápismi na tričkách.

Uniformy tiež mali zabezpečiť väčšiu bezpečnosť tým, že znemožnia nosiť rovnaký štýl oblečenia a logá rôznych gangov. Tak či onak, určite do školy či kostola sa deti neobliekajú ako na pláž.

Existujú rôzne druhy spoločenských udalostí, na ktoré sa rifle a mikina jednoducho nehodia. Pre slávnostné udalosti si chlapci zamilujú farebné traky alebo motýliky a dievčatá sa zbláznia od šťastia v krásnych šatočkách. Aj v bežných situáciách by deti mali byť oblečené čisto. Dotrhane tepláky použite radšej ako handru. Deti by sa mali naučiť vážiť si svoje oblečenie, starať sa oň a aspoň sa pokúsiť udržať ho čisté dlhšie ako 10 minút.

Pravidlá etikety sa výrazne líšia podľa veku a konkrétnej udalosti:

1. Škola a škôlka (Bežný deň)

- **Čo je vhodné:** Čisté džinsy alebo plátenné nohavice, trička bez provokatívnych nápisov, mikiny, dievčatá sukne či šaty primeranej dĺžky. Samozrejmosťou sú vhodné a čisté prezuvky.
- **Čo je nevhodné:** Tepláky (pokiaľ to škola výslovne nepovoľuje), príliš krátke šortky, odhalené bruchá, tielka s tenkými ramienkami a obuv, ktorá nefixuje nohu (napr. plážové šlapky).

2. Slávnostné udalosti

(Svadby, rodinné oslavy, krstiny)

Čím je dieťa staršie, tým viac by sa malo jeho oblečenie približovať pravidlám dospelých.

- **Chlapci:** Nohavice (nemusia byť hneď zo saka, stačia slušné tmavé „chino“ nohavice), košela (svetlá, jemný vzor) a čisté uzavreté topánky. Kravata či motýlik sú milým bonusom.
- **Dievčatá:** Šaty alebo sukňa s blúzkou (v dĺžke po kolená alebo jemne nad nich). Vhodné sú balerínky alebo vkusné sandále.

3. Kultúrne podujatia (Divadlo, koncerty)

Návšteva divadla je pre deti zážitkom, ktorému by malo zodpovedať aj oblečenie, aby pochopili výnimočnosť chvíle.

- Bábkové divadlo / detské predstavenia: Stačí „casual“ slušné oblečenie – pekné tričko/košele, slušné nohavice (nie rifle), čisté mokašiny či tenisky.
- Veľké divadlo (Balet, opera, činohra): Vyžaduje sa striktnější prístup. Chlapci košeľu a tmavé nohavice, dievčatá spoločenské šaty. Športová obuv a rifle by mali zostať doma.

4. Smutné udalosti (Pohreby)

U detí sa nevyžaduje striktná čierna farba tak ako u dospelých.

- Stačí zvoliť tmavšie a tlmenejšie odtienie – tmavomodrá, sivá, tmavozelená alebo hnedá.
- Odev by mal byť jednoduchý, bez bláznivých detských motívov, trblietok či hlučných aplikácií.
- Nechty musia byť čisté, telovej farby. Nie sú dovolené výrazne namaľované a dlhé nechty.

ADRIANA LAZOROVÁ |

Spracované podľa: <https://www.simfashion.sk/blog/9-tipov-ako-obliecť-deti-na-slavnostne-udalosti-a-na-co-si-dat-pozor/>, <https://www.mackoviahacky.sk/blog/etiketa-deti/>, Pamela Druckermanová – A dosť! Francúzske deti nevystráňajú pri jedle, <https://www.postoj.sk/131968/ma-skola-hovorit-ziakom-do-obliekania>

PRE DETI

VENUJME ČAS

Kto má veľkú lásku v srdci?

Pre vnúčatká štyri pusy?

Kto nám líčko hladí jemne?

Pomodlí sa za nás denne?

**Prečíta nám rozprávku,
nepozereť na čas i dialku?**

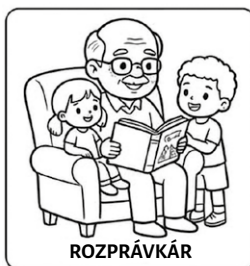
Iste uhádnete, že babička a dedko nás zahrňajú dobrom, láskou, pokojom. Voňavé, sladké buchty od babky nemajú páru. Rozprávky, ktoré nám číta, nás upokoja a niekedy aj uspia. Zážitky s dedkom na dvore či v prírode sú často humorné a nezabudnuteľné. I starí rodičia majú radosť, keď môžu pozorovať, ako rastiete, pomáhate rodičom, dobre sa učíte. No najväčšmi ich teší, keď ich navští-

vite, darujete im svoj čas – pohovárate sa, zahráte si spolu hry, usmejete sa, objímnete ich, poprechádzate sa s nimi. Niekedy sa zdá, že máte veľa povinností, no nezabúdajte na jednu vec. Tak, ako vy máte rodičov pri sebe, venujú sa vám, obetujú sa pre vás. I vaši rodičia majú svojich rodičov, ktorí robili podobne. Teda starí rodičia našich rodičov vychovali, aby nás naši rodičia mohli ľúbiť a starať sa o nás. Zaslúžia si našu pozornosť, náš čas.

Úloha: Nakresli si povolanie tvojej babky alebo tvojho dedka.

ADRIANA LAZOROVÁ |

ilustrácia: <https://sk.pinterest.com/pin/32390739822535470/>

ROZPRÁVKÁR

PEKÁRKA

RYBÁR

ZÁHRADNIČKA

ZBERATEĽ

PLETÁRKA

MAJSTER

RODINNÁ HISTORIČKA

HUDOBNÍČKA

JUBILEUM SPIŠSKEJ DIECÉZY ZBIERAME ÚRODU NAŠICH PREDKOV

V sobotu 26. septembra 2026 vyvrcholil jubilejný 250. rok vzniku Spišskej diecézy v Katedrále sv. Martina na Spišskej Kapitule výnimočnou slávnosťou, na ktorú putovali s pánom farárom Milanom Prídavkom aj veriaci z našej farnosti kde bol aj farský vikár Šimon Bocko.

Zaplnená katedrála aj jej okolie veľmi vrúcne privítala pápežského legáta **J. Em. Maria kardinála Grecha**. Následne za hlaholu zvonov katedrály a nadšenia veriacich kráčal dlhý sprievod duchovných do chrámu sláviť Eucharistiu. V jej úvode kancelár biskupského úradu **Tomáš Pavlikovský** privítal pápežského legáta, apoštolského nuncia, biskupov, kňazov, zasvätených i všetkých vzácnych hostí zo Slovenska a zahraničia i prítomných pútnikov, aj tých, ktorí slávnosť sledovali prostredníctvom TV Lux, Rádia Lumen a Rádia Mária. Potom bola prečítaná bula, v ktorej pápež Lev XIV ustanovuje kardinála Grecha, aby ako pápežský prelát predsedal slávnosti. Ten v katedrále odovzdal všetkým požehnanie od Svätého Otca a celebraval slávnostnú svätú omšu za účasti 21 biskupov, 250 kňazov a podľa médií 8000 pútnikov z Liptova, Oravy a Spiša.

HOMÍLIA KARDINÁLA GRECHA

Radosť a milosť naplňa naše srdcia, keď oslavujeme 250. výročie vzniku Spišskej diecézy a vidím ju aj na tvárach spišského biskupa Františka Trstenského i jeho spolubratov a veriacich, povedal v úvode homílie kardinál Grech. Slávime vieru našich predkov, ktorí cez mnohé skúšky verili, trpeli, dúfali a odovzdávali vieru ďalším generáciám. Dnes je táto vieru zverená nám a máme byť za ňu vďační. Na otázku: „*Pane, čo od nás žiadaš dnes?*“ nám dáva odpoveď dnešné prvé čítanie z Knihy proroka Ezechiela: „*Kamenné srdce vám vezmem a dám vám srdce z mäsa.*“ Potom upriamil pozornosť na Evanjelium sv. Jána, v ktorom otec vinohradník čistí a prerezáva každú ratolesť, aby prinášala viac ovocia. Nové srdce

MODLITBA JUBILEA

Nebeský Otče, zbierame úrodu našich predkov.

Ďakujeme ti za ich vernosť a odvahu pri odovzdávaní viery.

Túžime, aby Ježiš Kristus bol centrom nášho života a náš život bol evanjeliom pre dnešný svet. Nauč nás podľa príkladu svätého Martina, patróna našej Spišskej diecézy, zaodiť milosrdenstvom každého, kto sa ocitol v duchovnej či hmotnej núdzi

Svätý Otče, prenikni nás všetkých Duchom lásky a pokoja, aby každý z nás bol – tam, kde žije – **plný horlivosti za Pána** (porov. 1Kr 19, 10), aby sme tvorili spoločenstvo Ježišových učeníkov, v ktorom nájdeme zmysel života aj ďalšie generácie.

AMEN

je darom od Boha a rovnako ako ratolesť prijíma život z viniča. Aj Cirkev s 250 ročnou históriou sa musí očisťovať, reformovať. Má byť prítomná tam, kde ľudia žijú, trpia, padajú, aby potom povstali. Tento rozmer Cirkvi podľa neho vidíme aj v živote sv. Martina. Nielen v známom geste rozdelenia pláštá, ale aj v starostlivosti o trpiacich, ľudí na okraji spoločnosti, neveriacich. Poukázal aj na slová sv. Pavla v druhom čítaní, o bratskej láske, vzájomnej úcte, zdieľaní, radosti s radujúcimi sa, plačí s plačúcimi a živote v pokoji so všetkými. Nestačí, keď budú otvorené kostoly a zatvorené naše srdcia. Cirkev je podľa neho povolaná nielen čakať, kým ľudia prídu, ale prejavovať otvorenosť voči mladým, rodinám, osamelým, starým, chudobným a chorým ľuďom, tým, ktorí sa vzdialili od Cirkvi. V závere zdôraznil, aby sme boli na príhovor Panny Márie a sv. Martina aj naďalej **Plní horlivosti za Pána** a vyslovil nádej, že Tatry, ktoré po stáročia dohliadali na generácie veriacich, budú aj naďalej svedkom radosti z viery.

POZDRAVY

Na konci svätej omše zazneli viaceré pozdravy. Košický arcibiskup **Bernard Bober** v mene KBS označil toto jubileum za príležitosť poďakovať sa za vieru a vernosť predkov. Ako tradične všetkých „rozradostil“ s jemu vlastným entuziazmom **nuncius Nicola Girasoli**, ktorý zdôraznil hlbokú lásku Slovenska k pápežovi a povzbudil veriacich k jej radostnému vyjadreniu. Spišský biskup **František Trstenský** vyjadril hlbokú vďačnosť Bohu, pápežskému legátovi, prítomným biskupom, kňazom, zástupcom iných cirkví a veriacim zanechal tri hlavné výzvy: **odvahu** vychádzať k druhým ľuďom, **nádej** prinášajúcu Krista do sveta a **radosť z evanjelia**, ktorou majú rozžiariť celé Slovensko.

ZÁVER A POPOLUDŇAJŠÍ PROGRAM

Pomocný biskup **Ján Kuboš** na záver prečítal oficiálny list spišského biskupa Františka Trstenského adresovaný pápežovi. Po svätej omši kardinál Mario Grech požehnal pred katedrálou sochu **sv. Jána Pavla II.** z karského mramoru, ktorá nám bude pripomínať jeho návštevu Spišskej Kapituly z roku 1995. Popoludňajší program pokračoval pásmom *Piráti krásy*, diskusiami, aktivitami pre deti a príjemným spštením boli vystúpenia speváčky Simy Magušinovej a hudobníka Mariána Čekovského. Keďže program osláv bol celodenný,

bola možnosť sa občerstviť v Spišskom, Oravskom, Liptovskom, lesníckom či detskom dvore, kde si mohli pútnici pochutnať na gurmánskych špecialitách z regiónov našej diecézy.

Jedinečnú duchovnú atmosféru osláv 250. výročia Spišskej diecézy, ktorú mohli zažiť veriaci v katedrále, aj v jej okolí, umocnil spevom a hudbou Chránový spevácky zbor **BENEDICAT zo Spišských Vlach**, ale aj mládenci a devy v pestrých krojoch reprezentujúci regióny našej Spišskej diecézy.

JOZEF SENDREJ |

Daniel Hevler

HOVORY K BOHU

Pane
nechcem aby si mi odpovedal
máš dnes dosť stránok
čo sú v poradí
zodvihni prosím
iba slúchadlo
a počúvaj
napokon
ani ja nebudem nič hovoriť
budem ti iba dýchať
do ucha
cez všetky tie večnosti
na dialku

(Výber: BARBORA CHOVANCOVÁ)

Z FILIÁLKY LIESKOVANY

ODPUST K PANNE MÁRII KARMELSKEJ V ŠULERLOCHU

Každoročne 16. júla ožíva pútnické miesto Šulerloch tradičnou odpustovou slávnosťou k Panne Márii Karmelskej. Slávnosť je spojená s požehnávaním škapuliarov ako symbolu zasvätenia Panne Márii. Putujú sem veriaci z mesta i okolitých obcí. Tento rok boli oslovení Lieskovanci, aby hudobne sprevádzali slávnostnú svätú omšu. Spontánne sa vytvorilo spoločenstvo spevákov a muzikantov z Lieskovian, Tepličky a Spišskej Novej Vsi, aby hudbou oslávili Boha. Pre všetkých účinkujúcich bolo veľkou poctou hrať na tomto duchovne hlbokom mieste uprostred nádhernej prírody.

Foto: sestra Viktória Kapustová

Odpust sa tu koná viac ako 70 rokov. Jeho história je však spätá nielen s modlitbou a úctou k Panne Márii Karmelskej, ale aj s obdobím prenasledovania Cirkvi počas komunistickej totality. Ani po nástupe komunistického režimu v roku 1948 sa ľudia na tomto mieste neprestali schádzať na modlitbách. Politická moc sa snažila utlmiť každý verejný prejav zbožnosti, ale slávenie odpustu pretrvalo i v čase komunizmu. Niektorí kňazi, ktorým bol vzatý štátny súhlas na výkon kňazskej služby, tu s malými skupinkami potajme slávili Eucharistiu. Veriaci spomínajú, ako tajne nosili cement a štrk v batohoch na vybetónovanie plochy okolo kaplnky. Prvú menšiu kaplnku nad prameňom požehnal 16. júla 1938 kňaz Štefan Košťál, ktorý pôsobil ako správca farnosti v Spišskej Novej Vsi. Tento vzdelaný, tichý a pokorný kňaz prešiel nesmiernym utrpením v komunistických väzniciach.

Štefan Košťál bol zatknutý pri neúspešnom pokuse o útek cez rozvodnenú riekú Moravu so skupinou kňazov, ktorých viedol blahoslavený Titus Zeman. Počas vyšetrovania vo väzení bol Štefan Košťál mučený. Jeho zdravotný stav sa natoľko zhoršil, že ho previezli do štátnej nemocnice v Bratislave, kde sa o neho starali rehoľné sestry.

Tie sa snažili zachrániť viacerých zatknutých a mučených kňazov a pomáhali im pri útekoch. Pri úteku Štefana Košťála z nemocnice pomáhala aj blahoslavená sestra Zdenka Schelingová, čo sa jej stalo osudným. Práve tento skutok sa stal hlavnou zámienkou pre ŠtB na jej zatknutie a odsúdenie za vykonštruovanú vlastizradu na 12 rokov väzenia. Zdenka Schelingová zomrela na následky krutého zaobchádzania.

Foto: Peter Dobrovský

Za blahoslavenú ju vyhlásil pápež Ján Pavol II. v roku 2003.

Štefan Košťál sa krátky čas po svojom úteku z nemocnice ukrýval u súrodencov Tomečkovcov a v rodine Márie a Margity Luptákových. Aj títo veriaci boli za pomoc prenasledovanému kňazovi obvinení na 5 – 8 rokov väzenia. Štefan Košťál bol odsúdený na 19 rokov odňatia slobody. Zomrel v roku 2003 len päť mesiacov pred blahorečením sestry Zdenky Schelingovej.

V období totality boli prenasledovaní bežní veriaci, rehoľníci a kňazi pre vernosť vo viere. Vo väzení boli mučení za náboženskú činnosť, za prácu s mládežou, učenie náboženstva, za vedenie speváckych zborov a iných spoločenstiev. V monsterprocesoch boli odsúdení za údajnú vlastizradu a špiónáž, označovaní ako agenti Vatikánu alebo ako americkí agenti.

Práve odpust v Šulerlochu je dôkazom živej viery. Miestom, kde v lesnom údolí pri studničke vznikla kaplnka, pri ktorej sa schádzali ľudia, aby verne oslavovali Boha aj v období prenasledovania Cirkvi a v smutnom čase náboženskej neslobody.

Nezabúdajme na minulosť a na ľudí, ktorí za slobodu a vernosť svojim hodnotám prišli veľké obete. Žiť v slobode nie je samozrejmosť.

IVANA PAČNÁROVÁ |
LIESKOVANY

Z KRONIKY

Z KRONIKY: ŠKOLSKÝ VÝLET V ROKU 1933

Ku koncu školského roka 1933 bol usporiadaný jednodenný školský výlet detí z Lieskovian vozmo za spoluúčasti ľudovej školy v Markušovciach pod vedením učiteľa Alojza Vitka a Mateja Vojtáša. Skoro ráno sa lieskovianske školské deti na jednom voze srdečne uvítali so školskými dietkami markušovskými, sediacimi na dvoch vozoch pri židovskom cintieri na ceste medzi Markušovcami a Odorínom.

Tri vozy veselo drkotali cez Odorín veselým spevom hučiace. Účastníkov bolo vyše 85 žiakov. Čas bol výborný, preto aj nálada znamenitá. Bez nehody sme prešli obce Jamník, Domaňovce, Nemešany a Kolčov. Na Sivej brade bola učinená zastávka a tam sme obzreli kúpele, pramene kyslej vody a tiež ňou sklenice naplnili. Ešte kúsok a opäť zastali vozy pred Kapitúlskou katedrálou, pred ktorou nás aj odfotografovali. Po prehliadke kostola a Spišskej Kapituly veselo sme zbehli dolu do Spišského Podhradia. Tam bola daná hodina k odpočinku ako aj k nákupu cukrovíniiek a rozličných vecí. Po výdatnom odpočinku pohli sme sa hore na hrad. Čím bližšie sme k nemu dochádzali, tým udivenejšie boli tváre vyjavených žiakov. Mohutná zrúcanina niekdajšieho významného hradu pôsobila ohromným dojmom. Spišský hrad sme si dôkladne poprezerali a pokochali sa krásnym výhľadom.

Čas sa míňal a my s celým krdľom veselých detí pustili sme sa príkrym svahom na Hotkovce. Po pravej strane sme zazreli pamätný Dreveník, kde nedávno boli objavené staré urny. V Hotkovciach bolo ešte len údivu, keď sme vkročili do veľkých izieb kaštieľa grófa Csákyho, v ktorých sú uložené staré pamiatky, zväčša zo Spišského hradu. Škoda, že nie dostatočne poukladané.

Už bolo hodne po obede, keď sme sa brali ďalej k Žehre. To nás čakala opäť zaujímavá starožitnosť, a to kostol, v ktorom sú historicky veľmi cenné nástenné maľby z 12. -13. storočia. Navštíviac tiež školu, milo nás prijal kolega Masloviak, ktorý nás potom odprevadil na Dobrú Vôľu, kde nás čakali vozy.

Už bolo neskoro večer, keď sme došli domov. Deti ešte dlho potom spomínali krásny deň a hlavne, čo všetko videli a zažili.

IVANA PAČNÁROVÁ |
LIESKOVANY

(Prepis z kroniky bez gramatickej korektúry.)

Autorom zápisu je vtedajší učiteľ školy v Lieskovianoch Matej Vojtáš.)

ODPUSTOVÝ VÍKEND V LIESKOVANOCH

Tohtoročný odpustový víkend bol výnimočný. Nápad viacerých ľudí sa spojili do krásneho podujatia, ktoré nám prinieslo chvíle modlitby, športu aj spoločných stretnutí.

V piatok 14. augusta 2026 nás pán farár svojimi myšlienkami sprevádzal počas moderovanej adorácie, ktorú spevom obohatil náš Zborík. Duchovne posilnení sme sa v sobotu 15. augusta 2026 po svätej omši s vervou pustili do futbalového turnaja. Štyri tímy dospelých a tri detské tímy si v priateľskej atmosfére zmerali sily a zároveň vyskúšali krásne upravený trávnik.

V odpustovú nedeľu 16. augusta 2026 sme sa pri slávnostnej svätej omši spolu s hosťami z Markušoviec a Tepličky modlili a prosili o ochranu Matku Božiu. Po omši sme sa stretli pri spoločnom agapé, ktoré bolo aj príležitosťou bližšie sa spoznať s našimi duchovnými otcami.

Ďakujeme pánovi farárovi a pánovi kaplánovi za slávenie svätých omší, Zboríku za spev, gazdinkám za prípravu agapé a každému, kto akýmkoľvek spôsobom prispel k vydarenému odpustovému víkend.

MARCELA KAPUSTOVÁ |

Foto: Marcela Kapustová

CHRISTINA PLUHAR

Christina Pluhar je rakúska lutnistka, harfistka a dirigentka, ktorá uchvacuje publikum svojím majstrovstvom v hre na historické strunové nástroje.

Ako zaklada telka a umelecká vedúca súboru L'Arpeggiata sa špecializuje na autentickú interpretáciu barokovej hudby s inovatívnym prístupom k improvizácii. Jej jedinečné spojenie starej hudby s prvkami jazzu a tradičných ľudových melódii spôsobilo revolúciu vo svete klasickej hudby. Vďaka mnohým oceneným nahrávkam a vystúpeniam na prestížnych festivaloch po celom svete je jednou z najvýraznejších osobností v oblasti interpretácie historickej hudby a oživovania zabudnutých hudobných pokladov.

Narodila sa v roku 1965 v rakúskom Grazi. Svoju hlbokú náklonnosť k renesančnej a barokovej hudbe získala už počas štúdiá klasickej gitary na univerzite v rodnom meste. V štúdiách pokračovala na Kráľovskom konzervatóriu v Haagu, potom na Schola Cantorum Basiliensis vo Švajčiarsku a na Scuola Civica v Miláne. Počas týchto štúdií získala zručnosti v hre na lutnu, teorbu, barokovú gitaru a barokovú harfu.

V roku 1992 sa presťahovala do Paríža, kde vystupovala ako sólistka so známymi súbormi. Je vyhľadávanou spolupracovníčkou rôznych orchestrov v Európe.

Ako hosťujúca dirigentka bola pozvaná viesť Australian Brandenburg Orchestra v Sydney, Európsky barokový orchester (EUBO) a orchester Divino Sospiri v Portugalsku.

Od roku 1993 viedla majstrovské kurzy na Univerzite v Grazi

a od roku 1999 pôsobí ako profesorka barokovej harfy na Kráľovskom konzervatóriu v Haagu.

V roku 2000 založila súbor L'Arpeggiata, ktorý prakticky zo dňa na deň získal úspech vďaka svojim prvým nahrávkam, vydaným už v roku jeho vzniku a prijatým s veľkým nadšením kritikou aj publikom.

K jej najuznávanejším nahrávkam patrí viacero jej albumov. Vyberáme dva a to Via Crucis 2010 a Alla Napoletana 2021.

Album Via Crucis (Krížová cesta), mapuje duchovný život stredomorského regiónu (najmä Talianska a Korziky). Hoci názov evokuje výhradne utrpenie, album dramaturgicky pokrýva kompletný priezrak Kristovho príbehu – od narodenia (uspávanky), cez predpovede osudu, pašiové ticho a bolesť pod krížom, až po explóziu radosti zo zmŕtvychvstania.

Kombinácia rôznych typov hlasov vytvára z nahrávky pestrú zvukovú mozaiku, kde vedľa seba stojí akademický spev a tradičný folklórny prejav.

Ústrednou **mimoriadne emotívnou nahrávkou je tradičná neapolská duchovná pieseň Ninna nanna alla Napoletana – vianočná uspávanka s pašiovým podtónom, kde nežné prihováranie matky spiacemu dieťaťu predpovedá jeho budúce utrpenie a obetu.**

Francúzsky kontratenorista Philippe Jaroussky jej svojím čistým hlasom dodáva krehkosť.

Smútok sa láme do oslavy vzkriesenia. Monteverdiho Laudate Dominum v podaní Nurie Rial a záverečné chytľavé, rytmické skladby, posúvajú album do tanečného finále plného nádeje.

PETER LAZOR

Zdroj: <https://arpeggiata.com/>, <https://www.laphil.com/>

NINNA NANNA ALLA NAPOLETANA:

Spi, spi, syn môj, spi, láska moja, syn môj, spi, spi, láska moja.
Tým plačom a tým hláskom si, ach, žiadaš kríž a jeho bolesť.
Teraz je čas na spanie, spi, syn môj, už neplač, príde čas utrpenia.
Spi, láska moja.

Spi, spi, syn môj, spi, láska moja, syn môj, spi, spi, láska moja.
Tie ústočky plné medu túžia po mlieku, octe a žľči.
Teraz je čas na spanie, príde čas odchodu, príde čas utrpenia.
Spi, láska moja.

Spi, spi, syn môj, spi, láska moja, syn môj, spi, spi, láska moja.
Iní hrešia a ty za nich plačeš, svojím životom vykúpiš smrť
a v bolesti nachádzaš naplnenie.

Abys si dal hriešnikovi život, naplníš túto túžbu. Spi, ó, Bože môj.

INFORMÁTOR MARKUŠOVCE

- Dňa 27. júna 2026 sa konala ďakovaná púť Spišskej diecézy do maďarského Ostrihomu, odkiaľ sa pred 250 rokmi odčlenili tri diecézy: Rožňavská, Banskobystrická a naša Spišská. Slávnostnú svätú omšu celebroval spišský biskup František Trstenský. Výborná organizácia i bohatý program poskytli pútnikom nevšedný duchovný zážitok.
- Na konci júna 2026 sme sa v našej farnosti rozlúčili s našimi duchovnými otcami – Mgr. Štefanom Salomkom a Mgr. Vladimírom Fedorekom a začiatkom júla 2026 sme privítali nových duchovných – Mgr. Milana Prídavku a Mgr. Šimona Bocka. Všetkým prajeme v ich zodpovednej a náročnej službe hlavne zdravie, hojnosť Božích milostí a ochranu našej nebeskej Matky Panny Márie.
- V dňoch od 24. do 27. augusta 2026 naši eRkári zorganizovali tradičný letný tábor pre deti od 4 do 8 rokov v priestoroch fary v Markušovciach. Umožnili im tak stráviť voľné prázdninové dni v kruhu svojich rovesníkov. Vďaka patrí všetkým, ktorí sa na organizácii tábora podieľali.
- V sobotu 26. septembra 2026 sa v Spišskej Kapitule konali vrcholné oslavy 250. výročia vzniku Spišskej diecézy, ktorých sa zúčastnili aj naši farníci.
- Dňa 27. septembra 2026 sa vo farskom kostole konala odpustová slávnosť ku cti nášho patróna svätého Michala Archanjela. Už tradične sme privítali pútnikov z filiáliek Tepličky a Lieskovian. Po slávnosti sa mohli domáci i hostia občerstviť a porozprávať na kostolnom dvore. Duchovnou prípravou tejto slávnosti bola moderovaná adorácia v piatok po svätej omši, pobožnosť k svätému Michalovi Archanjelovi v sobotu

Foto: František Kalafut

tu o 19.00 hod a poklona k Eucharistii v pondelok od 12.00 hod do začiatku svätej omše.

- V uplynulom období viacerí farníci ochotne a aktívne pomáhali pri skrášovaní niektorých miest v markušovskej farnosti a priložili ruku k dielu:
 - **pri oprave fasády** markušovského kostola: František Kalafut, Alfred Hospúdko, Ľudovít Rimbala, Ján Rimbala, Jozef Kapusta, Valent Hudák, Mikuláš Porač, Milan Zumer, Jonáš Čuchran, Marián Mrovčák, Daniel Leško, Vlado Král;
 - **pri oprave kaplnky** – Korytno: František Kalafut, Alfred Hospúdko, Ján Rimbala, Ľudovít Rimbala;
 - **pri čistení pôjdu** v markušovskej fare: František Kalafut, Alfred Hospúdko, Ján Rimbala, Ján Jagač, Valent Hudák, Jozef Sukeník, Mikuláš Porač, Milan Zumer, Martin Mrovčák, Jonáš Čuchran, Milan Husár, Imrich Lazniar;
 - **pri renovácii kríža „Na harbe“**: František Kalafut, Alfred Hospúdko, Ľudovít Rimbala, Karol Lumnitzer. O výrobu nového dreveného kríža sa postarali Michal Franko a Stanislav Franko. O renováciu Kristovho tela sa postaral Jozef Sukeník.
- V nedeľu 4. októbra 2026 sa konala posviacka renovovaného kríža „na harbe“ v Markušovciach. Podujatie začalo o 15.00 hod. na kostolnom dvore pobožnosťou krížovej cesty, ktorá pokračovala sprievodom ľudí za obnoveným krížom vedeným na hasičskom aute a osadeným na pôvodnom mieste. Renováciu iniciovala redakcia farského časopisu Pokoj a dobro a bola vykonaná svojpomocne. Za ochotu priložiť ruku k dielu ďakujeme všetkým dobrovoľníkom.
- Počas nedeľného popoludnia 11. októbra 2026 o 15.00 hod. sa vo farskom kostole predstavili ochotníci z Lieskovian s hudobno-dramatickým pásmom zo života sv. Františka z Assisi, od smrti ktorého uplynulo 800 rokov. Krásna hudba i spev sprevádzalo sprievodné slovo, ktoré má aj dnes čo povedať ľuďom dnešnej doby a núti každého zamyslieť sa nad svojím životom. Z predstavenia sme odchádzali obohatení nielen o duchovný ale aj o hodnotný umelecký zážitok. Ďakujeme.

Vítame v Markušovciach nového kantora Mareka Klešča.
Foto: Šimon Salanci

INFORMÁTOR

TEPLIČKA

- V sobotu 20. júna 2026 sa uskutočnil tretí ročník Dňa farnosti Markušovce, tentokrát v Tepličke. Svätú omšu celebraval farský vikár Vladimír Fedorek, spolu s farárom Štefanom Salokom a kapucínom Michalom Vargom. Prednášku predniesol farár z Chradi nad Hornádom Pavol Kadučák.
- V pondelok 22. júna 2026 sa konala výročná adorácia v kostole.
- V sobotu 27. júna 2026 putovali aj veriaci z našej farnosti do Ostrihomu, kde sa uskutočnila slávnosť pri príležitosti 250. výročia vzniku Spišskej diecézy. Slávnostnú sv. omšu celebraval spišský biskup František Trstenský, spolu s kardinálom Erdőm a desiatkami našich kňazov v zaplnenej Ostrihomskej bazilike.
- 30. júna 2026 ukončili svoje pôsobenie vo farnosti Markušovce farár Štefan Saloka a farský vikár Vladimír Fedorek, ktorým ďakujeme za ich službu.
- Od stredy 1. júla 2026 začali svoju kňazskú službu v našej farnosti farár Milan Prídavok a farský vikár Šimon Bocko. V stredu 1. júla 2026 a v piatok 3. júla 2026 nových kňazov privítala v teplickom kostole p. Katarína Holečková z Pod Tepličky, spolu s kostolníkom Pavlom Dzimkom. Novým kňazom prajeme Božie sprevádzanie pri ich pôsobení vo farnosti.
- Leto je aj čas púti, a tak sme putovali do Levoče na Mariánsku horu, kde vyvrcholil 5. júla 2026 Sviatok Navštívenia Panny Márie svätou omšou, ktorú celebraval jeruzalemský patriarcha Pizzaballa.
- Tradične sa putovalo aj do Šulerlochu, do Kluknavy, Medžugoria a. i.
- V nedeľu 9. augusta 2026 sa v Liečebni sv. Filomény vo Vranove nad Topľou

konala slávnosť, na ktorej celebraval svätú omšu cirkevný historik Ľuboslav Hromják, kam putovali s malým autobusom aj veriaci z Tepličky.

- 11. augusta 2026 v deň liturgickej spomienky sv. Filomény sa v Kostole Narodenia Panny Márie v Spišskom Podhradí uskutočnila slávnostná svätá omša, ktorú celebraval spišský biskup František Trstenský, spolu s viacerými kňazmi. Zúčastnili sa jej aj ctelia sv. Filomény z Tepličky.
- Na odpustovej slávnosti Nanebovzatia Panny Márie v Lieskovanoch v nedeľu 16. augusta 2026, kde slávil svätú omšu pán farár Milan Prídavok, boli veriaci aj z našej filiálky (aj v krojoch).
- 30. augusta 2026 sa konali voľby do ekonomickej rady farnosti Markušovce (ktorá nahrádza doterajšie hospodárske rady). Za filiálku Teplička boli zvolení Vladimír Gbúr a Jozef Sendrej a menovaný Dušan Pavlík.
- 6. septembra 2026 sa konala v Tepličke Odpustová slávnosť Narodenia Panny Márie. Začala sviatosťou zmierenia, pokračovala prvopiatkovou pôsobivou adoráciou, rannou fatimskou sobotou, večernou krížovou cestou s Pannou Máriou na kalvárii s našimi kňazmi, p. farárom Milanom Prídavkom a farským vikárom Šimonom Bockom a slávnostnou svätou omšou v nedeľu 6. septembra 2026 v kostole, ktorú celebraval náš pán farár. Po svätej omši nasledovalo tradičné agapé pred kostolom.
- V sobotu 19. septembra 2026 sa uskutočnila Púť ružencových bratstiev z farnosti do poľskej Niedzice, Matiašoviec a Spišskej Starej Vsi.
- V sobotu 26. septembra 2026 putovalo spoločenstvo veriacich našej farnosti s pánom farárom Milanom Prídavkom na Spišskú Kapitulú, kde sa uskutočnila slávnosť ukončenia jubilejného roka 250. výročia vzniku Spišskej diecézy.
- V Markušovciach sa v nedeľu 26. septembra konala odpustová slávnosť sv. Michala Archanjela, na ktorej bola aj skupinka veriacich z Tepličky (aj v krojoch). Svätú omšu celebraval pán farár Milan Prídavok.

JOZEF SENDREJ |

VYDÁVA

Rímskokatolícka cirkev,
farnosť Markušovce

Zodpovedná redaktorka:
Mgr. Monika Hodnická

Redaktori:
Mgr. Adriana Lazorová
Peter Lazor
Mária Koňaková
Mgr. Jozef Sendrej
Mgr. Barbora Chovancová
Mgr. Zuzana
Kľučárová, PhD.

Sadzba a grafická úprava:
Dana Košková

Technické spracovanie:
Tlačiareň Kežmarok

Jazyková úprava:
Mgr. Barbora Chovancová

Odborný konzultant:
Mgr. Štefan Saloka

Imprimatur:
prof. ThDr. František
Tondra, spišský
diecézny biskup

BÚ 16. 2. 1999,
č. prot. 113/99.
Registrované OÚ,
odbor školstva a kultúry
v Spišskej Novej Vsi,
reg. č. 2/99.

Náklad 600 kusov.

Adresa redakcie:
Rímskokatolícka cirkev,
farnosť Markušovce,
Michalská 52,
053 21 Markušovce

Kontakty:
www.pokojadobro.sk
f www.facebook.com/
Pokojadobromarkušovce

Redakcia si vyhradzuje
právo upravovať
príspevky.

Nevyžiadané rukopisy
nevraciamy.

NEPREDAJNÉ.

Časopis vyšiel aj s podporou
obce Markušovce.

CHOĎ A OPRAV MÔJ DOM

divadlo o svätom Františkovi,
spevácky zbor Lieskovany

Scenár a réžia predstavenia: Zuzana Vrončová. Foto: Peter Lazor